

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Financieel kader	15
PROGRAMMA 1 Samenleving	19
Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?	19
Financieel kader	22
PROGRAMMA 2 Werk Inkomen en Zorg	23
Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?	23
Financieel kader	26
PROGRAMMA 3 Veiligheid	27
Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?	27
Financieel kader	29
PROGRAMMA 4 Leefomgeving	31
Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?	31
Financieel kader	35
PROGRAMMA 5 Ontwikkeling	37
Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?	37
Financieel kader	42
PROGRAMMA 6 Dienstverlening	43
Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?	43
Financieel kader	48

Inleiding

Achtkarspelen wil een sociaal bewogen, zorggerichte en zelfbewuste gemeente zijn. Omdat het kan én omdat het moet. Juist in deze onzekere tijden, waarin een hardnekkige economische crisis de weerbaarheid van burgers, ondernemers en de gemeente op de proef stelt. De gemeente Achtkarspelen doet wat zij kan om ondernemers de ruimte te geven en te blijven ontwikkelen en investeren in mensen. Daar waar nodig creëert de gemeente een (tijdelijk) vangnet voor de zwakken. Die koers blijft uitgangspunt van beleid, met nieuwe accenten en enkele hervormingen. Het motto van het college, 'Elkenien Dwaande', krijgt daarbij meer en meer vorm in beleid en uitvoering.

De structureel beschikbare financiële middelen vragen om ombuigingen die moeten voorkomen dat Achtkarspelen onverantwoord inteert op de eigen reserves. De 'mienskip' van Achtkarspelen staat voor de uitdaging keuzes te maken en de eigen bijdrage aan een weerbare samenleving te versterken. Daarbij zijn investeringen in de ontwikkeling van mensen noodzakelijk. Dat vraagt om visie en scherpe, tijdige en toekomstgerichte keuzes over de uitvoering van kerntaken van de gemeente en de wijze waarop daaraan met anderen wordt vormgegeven. Alleen zo kunnen we voorkomen dat de exploitatie van de gemeente structureel vanuit slinkende reserves moet worden aangevuld. Een ambitieus, maar noodzakelijk en haalbaar doel!

Deze kadernota is opgesteld in het perspectief van 2020. Met de kerntaken die we dan op een andere wijze uitvoeren en de compacte gemeentelijke organisatie waar we naar toe willen groeien. Vanuit die visie zijn alle huidige taken getoetst en gewogen op hun bijdrage aan de ontwikkeling van de inwoners van Achtkarspelen. De opiniërende debatten in de gemeenteraad vormden voor het college de leidraad.

Elkenien dwaande

Met 'Elkenien Dwaande' is een koers uitgezet die van de politiek, het bestuur en de organisatie een andere rolopvatting vraagt. Het adagium van de alwetende, uitvoerende en financierende lokale overheid verliest de laatste jaren snel terrein. Daarvoor in de plaats komen begrippen als regierol, eigen kracht en kanteling. En werkwoorden als initiëren, faciliteren en dereguleren. Beleid en uitvoering gaan steeds meer hand in hand en komen in samenspraak en samenwerking met burgers, ondernemers en maatschappelijke partners tot stand. Elkaar de ruimte geven om maatschappelijk te kunnen ondernemen en participeren, ontzorgen waar dat kan, activeren waar dat moet en terugtreden waar de 'mienskip' en het individu zelf verantwoordelijkheid kunnen dragen. Een ommezwaai die niet in één jaar kan worden bereikt en een uitdaging voor iedereen die er bij betrokken is.

Betrokken burgers verdienen meer vertrouwen van de overheid. Gewone burgers die meedenken over een betere samenleving en de handen uit de mouwen willen steken moeten zo weinig mogelijk worden gehinderd door beleidsmakers en politici. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) beschrijft in een recent onderzoek dat in Nederland veel van de maatschappelijke potenties en burgerkracht ongebruikt blijft. Daar wil Achtkarspelen een gunstige uitzondering op zijn. Het college onderschrijft de conclusie van de WRR dat een moderne democratie niet zonder actieve betrokkenheid van burgers kan. Het is van groot belang dat de overheid die betrokkenheid weet te mobiliseren en te gebruiken. Want alleen redt zij het niet. Succesvolle participatie van burgers draait volgens de WRR om vertrouwen, zowel van beleidsmakers in burgers als omgekeerd.

Samenleven doe je niet alleen. De vormgeving ervan vraagt ieders inspanning. De reikwijdte van de publieke bijdrage daaraan heeft echter haar grens bereikt. Meer dan voorheen stelt de gemeente zich daarom op als partner in nieuwe maatschappelijke coalities van publieke en private partijen, die samen wel tot stand kunnen brengen waar ieder afzonderlijk tekort schiet. Het activeren en benutten van de vitaliteit van de

'mienskip' in Achtkarspelen blijft het belangrijkste uitgangspunt van beleid. Dat is echter geen tovermiddel waarmee alle maatschappelijke problemen als sneeuw voor de zon verdwijnen. Het opnieuw vormgeven van de onderlinge rollen en verantwoordelijkheden van overheid en burger is een delicaat proces. Het vraagt geduld, nauw overleg, maatwerk en zorgvuldigheid om gemeenschappelijke uitdagingen ook echt samen aan te kunnen gaan.

'Elkenien Dwaande' is geen blauwdruk maar een oriëntatie op de toekomst, waarin de publieke taakuitvoering van karakter verandert en meer ruimte biedt voor maatschappelijke dynamiek en individuele ambities en mogelijkheden. Ook de WRR deelt inmiddels dit inzicht. In het eerder genoemde rapport wijst zij er bovendien op dat het tijd vraagt voordat de resultaten van deze aanpak zichtbaar worden. In die tijd moet de overheid de neiging om in te grijpen beheersen en durven loslaten. Daarnaast is het van belang om ruimte te bieden aan nieuwe vormen van belangenbehartiging zoals maatschappelijk ondernemen en flexibele (sociale) netwerken van burgers die zich op thema's of initiatieven organiseren.

Kerntaak of burgerkracht

Een nadrukkelijke oriëntatie op de kerntaken van de lokale overheid is ook noodzakelijk geworden vanwege de krimpende financiële middelen en een gaandeweg compactere ambtelijke organisatie. Achtkarspelen kan het huidige takenpakket en voorzieningenniveau niet meer dragen en komt structureel geld tekort waardoor een beroep op reserves onvermijdelijk is geworden. Dat is een ongewenste situatie. De uitgaven en inkomsten dienen weer met elkaar in balans te worden gebracht. Enkele scenario's in de vorige kadernota voorzagen daar ook in.

De visie op de kerntaken van de gemeente Achtkarspelen is in deze Kademota langs twee sporen opgebouwd en per programma op hoofdlijnen uitgewerkt. Enerzijds wordt een flink deel van die taakuitvoering wettelijk voorgeschreven en kan slechts discussie bestaan over de 'gemeentelijke plus' of de wijze van taakuitvoering. Anderzijds vanuit het perspectief van burgerkracht: welke zaken kunnen burgers, dorpen, ondernemers en maatschappelijke organisaties zelf oppakken en uitvoeren? Alleen of in samenwerking met anderen?

Van de drie belangrijke beginselen van een rechtstatelijke samenleving, vrijheid, gelijkheid en broederschap, wil het college met name de laatste sterk benadrukken. Een bloeiende 'mienskip' en sterke gezinnen en individuen zijn maatschappelijk van grote betekenis om aan broederschap vorm te geven. De beginselen van vrijheid en gelijkheid blijven van overeind, maar broederschap is een noodzakelijke randvoorwaarde om de uitdagingen van deze tijd het hoofd te bieden.

Gelukkig red circa 85% van de bevolking zich prima zelf en kan een rol spelen in de ondersteuning of verzorging van anderen. Naast deze brede groep van 85% is er een groep van zo'n 10% die er tijdelijk niet in slaagt het eigen leven goed op de rit te houden. Deze groep heeft tijdelijk extra ondersteuning nodig, waarbij de interventies erop zijn gericht de zelfstandigheid te herstellen. Een kleine groep mensen (zo'n 5%) heeft structurele en intensieve zorg nodig. Hun problemen zijn complex en langdurig van aard. Zonder deze zorg 'zakken zij door het ijs'.

Bij de ondersteuning van de 15% die zich (tijdelijk) niet zelf redt is nadrukkelijk wel een rol voor de gemeente weggelegd. Een rol die ze steeds vaker met anderen zal moeten vormgeven om ondersteuning en zorg op maat te bieden.

Bron: TNO

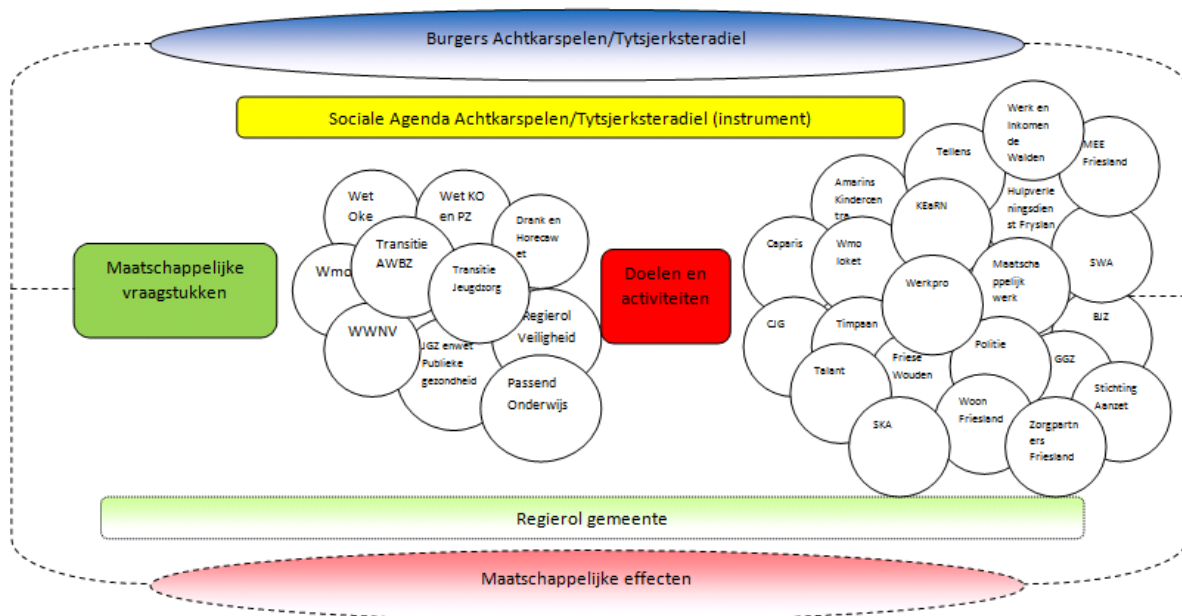
Sociaal Maatschappelijke Agenda

De overheid is niet meer als vanzelfsprekend de belangrijkste partij om problemen van burgers op te lossen. Informele netwerken, de verbanden tussen mensen en de ondersteuning die zij elkaar kunnen bieden spelen een grote rol. De overheid verwacht van burgers actieve participatie in de gemeenschap en in sociaaleconomisch opzicht. Beleid wordt steeds meer op een kleinschalig niveau gefocust. Gemeenten hebben er veel taken bij gekregen vanuit het idee dat zij het beste kunnen inspelen op lokale vraagstukken. In het gemeentelijk beleid wordt steeds vaker de wijk-, dorp- of buurtgerichte aanpak gebruikt om nog dichter bij de leefwereld van mensen te komen.

Voor de gemeente en organisaties ligt er een taak om de lokale gemeenschap te faciliteren. Dat betekent goed kijken naar wat mensen nodig hebben om hun eigen leven te organiseren en om samen goed te kunnen leven. Van burgers wordt een bijdrage aan de samenleving verwacht. Zij zijn aan zet in hun gemeenschap. Als het goed gaat met mensen past een bescheiden rol voor de gemeente. Uitgangspunt is samenwerking op gelijkwaardig niveau en erkenning van onderlinge afhankelijkheid. De partners betreffen een breed scala aan maatschappelijke organisaties, bedrijven en professionals die taken uitvoeren op de verschillende thema's van sociaal beleid.

De driehoek gemeente, maatschappelijke organisaties en burger wordt op elk niveau van het zelforganiserend vermogen van burgers (leefbaar, ondersteunen, zorg - percentages

volgens het landelijke gemiddelde cf. gegevens TNO) op een andere manier ingericht. Dit is ook terug te zien in het type voorziening dat wordt ingezet. In het dagelijks leven, in de buurt, past een actieve rol van bewoners. Zij vormen het fundament voor een leefbare buurt. Met name op het domein van leefbaar (de eerder genoemde 85% van de mensen organiseert zijn eigen leven) stimuleert de gemeente initiatieven van burgers. Elkenien Dwaande is hier het credo.

Decentralisaties

Hoewel door de val van het Kabinet de planning van enkele belangrijke wetswijzigingen op de helling is gekomen, lijkt de decentralisatiebeweging inmiddels onafwendbaar geworden. Algemeen wordt verwacht dat ook na de verkiezingen met volle kracht wordt gewerkt aan de verschuiving van rijkstaken naar de lokale overheid. Of het nu gaat om de onderkant van de arbeidsmarkt (Wet werken naar vermogen), de AWBZ begeleiding of de jeugdzorg, de gemeenten krijgen komende periode te maken met forse veranderingen in het lokale sociale domein. In de voorjaarsnota is bovendien aangegeven dat de herstructureringsfaciliteit voor de sociale werkvoorziening zal vervallen. Het bedrag wordt elders ingezet. De gevolgen van deze maatregelen zijn op dit moment nog niet te overzien, maar worden zo snel mogelijk aan uw raad voorgelegd.

Investeren in mensen

Met de aanpak van 'De Sociaal Maatschappelijke Agenda' werken Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel aan een gezamenlijke beleidsvisie in het sociale domein. Deze aanpak is erop gericht de participatie van inwoners te ondersteunen door te werken aan sterke 'mienskippen', gezinnen en individuele burgers. Ook biedt deze aanpak de kans om te investeren in de wijze waarop de gemeente wil omgaan met de decentralisatiebeweging om zo belangrijke hervormingen in de sociale domein vorm te geven (zorg, ondersteuning en leefbaarheid). Een 'Elkenien Dwaande' aanpak die van begin af aan nadrukkelijk met (kennis)partners, aanbieders en klantgroepen wordt ontwikkeld. Het college kiest daarbij als uitgangspunt dat iedereen het verdient om een nuttige bijdrage aan de samenleving te kunnen leveren. Ook wanneer men afhankelijk is van een uitkering. Participeren betekent zelf initiatief en verantwoordelijkheid nemen en aan de slag gaan met wat je hand vindt om te doen of waar de 'mienskip' behoefte aan heeft. Ook dat is burgerkracht!: burgers in staat stellen die verantwoordelijkheid te kunnen nemen. Daar ligt een kerntaak voor een sociale lokale overheid en een uitdaging om voldoende middelen beschikbaar te houden om burgers te ondersteunen in het vinden van nuttige werkzaamheden of een (betaalde) baan. Daarom wordt vanuit 'Dwaande-

optiek' geïnvesteerd in een intensieve arbeidsmarktwerking om een serieuze extra uitstroom naar werk (al dan niet met een loonsubsidie) op gang te brengen.

De huidige capaciteit op de toeleiding naar werk is onder een kritische ondergrens gezakt. De uitvoeringsdienst zal zich gaan richten op iedereen met een uitkering. Van elkenien wordt een actieve bijdrage aan de maatschappij verwacht. Bovendien willen we de uitvoeringsdienst extra gaan inzetten. In 2012 dient al geïnvesteerd te worden in beleids- en uitvoeringscapaciteit om de Sociaal Maatschappelijke Agenda gelijkwaardig met Tytsjerksteradiel uit te werken. Het college doet daarvoor in programma 2 voorstellen. Het betreft hier:

- De omvorming van het team Werk tot een breed Werk- & Participatieteam dat de talenten van Wwb-ers koppelt aan de economische en maatschappelijke vraag.
- Vrijspelen van middelen uit het Participatiebudget door de 'Achtbaan' te stoppen en Detapay om- en af te bouwen en de mensen op een andere manier te behouden voor het werk wat ze nu doen.
- Actief en projectmatig de vraag naar talent te organiseren.

Dit vraagt om een extra projectmatige inzet van middelen om de regie en sturing van de gemeente op het volume van de uitkeringen te versterken.

Het adagium is: investeren in de participatie- en werkkansen van burgers vanuit de verschillende doelgroepen werkzoekenden, elk met eigen mogelijkheden. Daarmee wil de gemeente tijdig de hervorming naar een nieuwe aanpak van werktoeleiding in gang zetten. Adeldom verplicht. Daarom geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld door op verschillende terreinen te investeren in de inzet van deze werkzoekenden met een arbeidspotentieel onder 80% in de eigen organisatie. Hierbij wordt ook gekeken naar werknemers die nu nog bij Caparis in dienst zijn en die een directe rol kunnen spelen in het wijk- of groenbeheer en daarmee de leefbaarheid van de dorpen kunnen versterken. Daarnaast wil het college inzetten in vrijwilligerswerk, mantelzorg en generieke zorgvoorzieningen onderzoeken. Met andere woorden: een sterkere eigen regie op de inzet van de SE-middelen. De daarvoor noodzakelijke inspanningen dienen minimaal een kostenneutraal verloop te hebben. Ook wil Achtkarspelen de NV-structuur van Caparis ter discussie stellen, de sturing op prestaties via een Dienstverleningsovereenkomst versterken en de herstructureringstermijn – indien mogelijk – bekorten.

Dorpsvisies

De leefbaarheid in Achtkarspelen hangt nauw samen met duurzaam behoud van een betaalbaar voorzieningenniveau. Dat geldt zowel voor scholen, dorpshuizen, sportvoorzieningen als voor welzijnsaccommodaties. Verschillende onderzoeken en trendrapporten over te verwachten demografische en economische ontwikkelingen maken duidelijk dat een debat over kwalitatieve concentratie niet langer uit de weg kan worden gegaan. Het vraagt een zorgvuldige aanpak en geactualiseerde dorpsvisies waarin de opvattingen van de inwoners uit de dorpen sterk doorklinken.

Het college start onder aansturing van de stuurgroep strategische projecten een gezamenlijke en brede projectaanpak waarbij bestaande dorpsvisies een belangrijk uitgangspunt vormen en die inzoomt op de opvattingen van inwoners over de vraag hoe zij hun dorp in 2020 zien. Die aanpak voorziet ook in breed overleg van het college met de verenigingen van plaatselijk belang en andere netwerken in de dorpen en mogelijk een enquête onder de bevolking. Het college streeft er naar in de tweede helft van 2013 de resultaten te kunnen presenteren in de vorm van een visie op het voorzieningenniveau in Achtkarspelen op langere termijn. Die visie komt tot stand in nauwe afstemming met de resultaten van een grootschalig regionaal onderzoek in 2012/2013 naar de spreiding van voorzieningen in Noordoost Fryslân, waartoe is besloten in de context van het Masterplan Netwerk Noordoost. Met deze aanpak (zowel regionale als lokale focus) wil het college bouwstenen leveren voor politieke keuzes in 2013 en 2014 uitgaande van de *Elkenien Dwaande*-benadering. Daarbij worden ook de mogelijkheden van het afstoten van maatschappelijk vastgoed, het privatiseren van instellingen of accommodaties en een versterkte zelfwerkzaamheid van burgers bij het

onderhoud van voorzieningen betrokken. Een lange termijnvisie op het voorzieningenniveau in de gemeente (in regionaal perspectief) is dringend noodzakelijk om tot een zorgvuldige afweging en politieke keuzes te kunnen komen. Deze aanpak biedt de mogelijkheid de (bestaande) dorpsvisies (verder) uit te werken, ze aan te passen aan de laatste inzichten en trends en aanwezige bouwstenen of initiatieven daarin een plaats te geven. Een en ander ingekaderd door de structurele financiële mogelijkheden van Achtkarspelen, die momenteel al nauwelijks toereikend zijn om het voorzieningenniveau in ongewijzigde vorm te behouden.

Dit geldt in het bijzonder voor de schoolgebouwen, de grootste kostenpost binnen programma 1. Het college voorziet dat het scholenbestand zich niet als vanzelf en in het gewenste tempo zal moderniseren en concentreren in multifunctionele locaties wanneer alleen de initiatieven uit de dorpen en schoolbesturen worden afgewacht. Daarom wil het college het gesprek met de schoolbesturen en dorpen actiever aangaan in de context van eerdergenoemde aanpak en een actievere houding aannemen in de visievorming voor het scholenbestand op langere termijn. Met die actievere opstelling wil het college bereiken dat de kansen voor samenwerking, synergie en gezamenlijke huisvesting proactief worden benut. Daarmee kan ook voor de langere termijn de kwaliteit en een voldoende spreiding van het onderwijsaanbod worden gegarandeerd en plotselinge sluiting worden voorkomen. Een proces waarbij de samenwerking met schoolbesturen en dorpen onmisbaar is.

Investeren

De leefbaarheid, het ondernemersklimaat, het voorzieningenniveau en demografische ontwikkelingen in Achtkarspelen vragen om publieke investeringen. Er staan er een flink aantal op stapel (soms in de vorm van exploitatiesubsidies); MFC Kootstertille, Brede school Gerkesklooster/Stroobos, verbouw Lauwerscollege, Voorstraat Buitenpost, uitbreiding bedrijventerrein De Lauwers, Brug Stationsgebied, De Kruidhof, Zwembad, etc. Een discussie over een nadere prioritering/fasering lijkt aangewezen, gelet op de huidige balans tussen de inzet van structurele en incidentele middelen, de beschikbaarheid van cofinanciering uit het ANNO en de reservepositie van de gemeente. De wet HOF kan de financieringsmogelijkheden van de gemeente nog verder aantasten. Het college gaat de discussie over investeringen met de gemeenteraad graag aan en merkt daarbij op dat zijn inzet is dat Achtkarspelen een ontwikkelende gemeente blijft, met een scherp oog voor het maatschappelijk en economisch effect van haar investeringen.

Kapitaalgoederen en publieke infrastructuur

De onderhoudsplanningen en beschikbare middelen voor wegen (RAWEB), riolering (GRP), sporthallen, welzijnsgebouwen en scholen zijn op orde. Het college heeft zich de vraag gesteld welke prioritering en fasering in een tijd van economische crisis verantwoord is om het sociale profiel van de gemeente overeind te houden. Het onderhoud van de publieke infrastructuur behoort tot de kerntaken van de gemeente. Oplopende onderhoudsachterstanden, bijvoorbeeld in het wegenonderhoud, leiden tot onnodige en aanzienlijke lastenverzwaringen voor burgers op langere termijn. Dit acht het college niet aanvaardbaar. Ze wil daarin een kritische ondergrens bewaken. Te sterk teruglopende onderhoudswerkzaamheden kunnen ook onbedoelde ongunstige werkgelegenheidseffecten in het lokale en regionale bedrijfsleven oproepen. Bijvoorbeeld door een hogere instroom in de bijstand.

Toch is het mogelijk gebleken een substantieel bedrag structureel vrij te spelen door een verder aangescherpte planning, aanzienlijke aanbestedingsvoordelen - die nog enige tijd zullen aanhouden - en het nemen van een langere maar verantwoorde termijn voor het inlopen van achterstallig onderhoud. Ook in het onderhoud van kapitaalgoederen en publieke infrastructuur wil het college zo scherp mogelijk aan de wind varen. Daarnaast levert de samenwerking met Tytsjerksteradiel op het terrein van inkoop en aanbesteden steeds meer voordelen op.

Minder regels, meer service

Naast de publieke investeringen van de gemeente zijn investeringen door burgers, instellingen en bedrijven van groot belang voor de economische weerbaarheid en leefbaarheid van Achtkarspelen. 'Elkenien Dwaande' vraagt een voortdurende alertheid voor het wegnemen van onnodige belemmeringen waar de gemeente invloed op heeft. Een eerdere dereguleringsoperatie en de daarop volgende 'lean'-aanpak heeft in allerlei gemeentelijke werkprocessen aangetoond dat met een gerichte aanpak winst te behalen valt. Het college wil aan deregulering een vervolg geven in een projectaanpak die rechtstreeks door de wethouder Economische Ontwikkeling wordt aangestuurd. In het najaar wordt de raad hierover nader geïnformeerd.

Daarnaast wordt blijvend geïnvesteerd in een hoogstaande dienstverlening en serviceniveau van het Klant Contact Centrum. Met name de vormgeving van de basisregistraties, digitalisering en samenhang van werkprocessen en goed 'hostmanship'. Ondanks de hoge klanttevredenheid in het onderzoek 'Waar staat je gemeente' (score; 8) biedt het verplichte Antwoord-programma van de rijksoverheid nog vele uitdagingen op een terrein waarin de samenwerking met Tytsjerksteradiel niet meer gemist kan worden.

Compacte overheid

Nederland staat ten opzicht van andere Europese landen bekend om haar compacte overheid. En in de Nederlandse verhoudingen springt Achtkarspelen er ten opzichte van andere gemeenten gunstig uit. Enkele jaren geleden is in Achtkarspelen al een trend ingezet die gaandeweg een compacter gemeentelijk apparaat oplevert dat op een andere manier haar taken efficiënt uitvoert. Daarmee zijn aanzienlijke bedragen bezuinigd op terreinen van bedrijfsvoering en personeelskosten. De strategische personeelsplanning, de sturing op in-, door- en uitstroom van personeel en de balans tussen vast en flexibel inzetbaar personeel, wordt verder aangescherpt. Ondermeer door het uitvoeren van een benchmark op de personeelskosten waarvan de resultaten in de begroting zullen worden verwerkt. Een verdere daling van het personeelsbestand, in relatie tot het huidige takenpakket, is wellicht mogelijk. Voorwaarden daarvoor zijn: voortgaande digitalisering en standaardisatie van werkprocessen en intensieve gemeentelijke samenwerking met Tytsjerksteradiel.

Op verschillende terreinen van samenwerking blijkt dat Achtkarspelen reeds een betrekkelijk slank apparaat heeft waarbij de nadruk ligt op regie in plaats van op uitvoering van taken. De kaasschaaf is uitgewerkt. Majeure ingrepen in de formatie vragen scherpe keuzes in de beleidsprogramma's omdat de omvang van de ambities van Achtkarspelen de grenzen van de kwaliteit en kwantiteit van de organisatie nu al op de proef stelt. Ondanks dat is er sprake van een laag ziekteverzuim onder 4%, een goede werksfeer en een betrokken inzet van de gehele organisatie bij de ambities van de gemeente.

Achtkarspelen wil blijven investeren in het menselijk kapitaal van de gemeente en in 'Hoe-dini's' en 'Doe-dini's', die vanuit de organisatie het verschil kunnen maken in de 'Dwaande'-aanpak die Achtkarspelen nastreeft. Dat vraagt van medewerkers een rolverandering en vaak ook een andere werkaanpak. In plaats van de formulering van beleid en regels en het toezicht daarop, verschuift het accent naar werken in netwerken, het leiden of ondersteunen van projecten en burgerinitiatieven, outputsturing, strikte budgetbewaking en het vormgeven van goed opdrachtgeverschap met een voldoende mate van verantwoording richting de gemeenteraad.

Daarnaast zal de organisatie de komende jaren grote inspanningen moeten leveren om haar aantrekkelijkheid als werkgever te behouden, bij een groeiend aantal taken en een omvangrijke uitstroom van ervaren medewerkers. Helderheid over de toekomstvisie op het takenpakket van de gemeente en de vertaling daarvan in de ontwikkeling van de organisatie en medewerkers is essentieel om een goede balans tussen politieke ambities en de condities voor een kwalitatieve en eigentijdse publieke taakuitvoering te

waarborgen. Om die reden heeft het college ook steun gegeven aan het principeakkoord dat de VNG met de vakbonden heeft bereikt voor de CAO voor gemeenteambtenaren. Die afspraken voorzien onder andere in een compensatie van 2,6% van de 6,5% inflatie over de afgelopen 3 jaren (tegenover een compensatie van 6,3% voor rijksambtenaren). Daarnaast biedt de CAO meer mogelijkheden voor flexibele inzet van personeel. Voor 2013 (conform CAO en 2014) is 0% opgenomen in de meerjarenbegroting in afwachting van afspraken in een nieuw regeerakkoord na de verkiezingen in september 2012.

Sluitende meerjarenbegroting

Deze Kadernota biedt de bouwstenen om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen en de koers daarvoor uit te zetten. Het college wil de raad daarmee in positie brengen richtinggevende uitspraken te doen. De inventarisatie van de kerntaken en een tweetal opiniërende debatten in de raad vormden daarvoor de eerste bouwstenen. Daarna zijn per programma onder bestuurlijke regie de voorstellen voor hervorming en aanpassing van beleid en uitgavenkader geformuleerd. Dit leidt niet alleen tot ombuigingen maar ook tot investeringen. Ondermeer op het terrein van Werk & Inkomen (beleidsontwikkeling en werktoeleiding), Openbare Orde en Veiligheid (horecatoezicht, alcohol/drugspreventie, APV handhaving) en Economische Ontwikkeling (o.a. scenariostudie verglazing).

Op andere terreinen wil het college een zorgvuldige *Dwaande*-aanpak kiezen om met burgers tot noodzakelijke keuzes te komen die in 2013 en 2014 leiden tot nadere keuzes in met name programma 1 (Samenleving). De sociale koers van Achtkarspelen maakt dat het college in Programma 2 (werk en inkomen) voorlopig weinig ombuigingen wil doorvoeren maar vooral wil investeren in mensen en hervorming van beleid en uitvoering binnen de aanpak van De Sociaal Maatschappelijke Agenda, waarmee de decentralisaties van Wwnv, Awbz en jeugdzorg worden ingebed in het gemeentelijke takenpakket.

In 2009 heeft Achtkarspelen € 1,1 miljoen gereserveerd om eventuele risico's van die decentralisaties op te vangen in de exploitatie. Dat is een verstandige keuze gebleken. Het college wil dit budget niet alleen aanwenden voor het opvangen van financiële risico's maar juist ook gebruiken om de noodzakelijke hervormingen en transitie vorm te geven. Het is de overtuiging dat op die wijze de grootste kans bestaat dat deze taken - op termijn - voor de daarvoor beschikbare middelen kunnen worden uitgevoerd.

Investeren in de weerbaarheid van gezinnen en de 'mienskip' vraagt een proactieve aanpak om de noodzakelijke zorg en ondersteuning ook in de toekomst te kunnen blijven bieden. De voorstellen staan in programma 2 nader toegelicht. In programma 3 (Veiligheid) streeft het college er naar deze kerntaken (bij uitstek!) binnen bestaande budgettaire kaders uit te voeren. Dit met uitzondering van de structureel versterkte aanpak van toezicht in de openbare ruimte en de aanpak van alcohol- en drugspreventie. Ook voor de langere termijn moet rekening worden gehouden met verdere kostenstijgingen.

Om de sociale en zorggerichte koers van Achtkarspelen mogelijk te maken zijn aanscherpingen van beleid en ombuigingen vooral in de programma's 4 en 5 gezocht. In Programma 4 (Beheer) door aanpassingen in de budgettering van onderhoud van publieke infrastructuur. In Programma 5 (Ruimte) door prioritering in activiteiten, investeringen en formatieomvang.

In Programma 6 tenslotte lijkt het mogelijk om de dienstverlening op peil te houden en de stappen naar een compacte overheid te blijven zetten bij een gelijkblijvend budget waarbinnen noodzakelijke nieuwe investeringen worden opgevangen.

Bij de opstelling van deze Kadernota zijn alle effecten van het Lenteakkoord en de vertaling daarvan in de meicirculaire nog niet bekend. Ook bestaan binnen de verschillende programma's nog de nodige onzekerheden. Slaagt Kootstertille in het opstellen van een sluitende exploitatie voor het MFC? Zijn er meerkosten te verwachten uit de aanbesteding van een zwembad van 25 meter? Kan de regionalisering van de

brandweer en de FUMO kostenneutraal plaatsvinden? Kunnen de voordelen van (verdere) samenwerking met Tytsjerksteradiel worden behaald?

Het college is van opvatting dat – ondanks deze onzekerheden – het mogelijk en wenselijk is tot richtinggevende uitspraken te komen over de wijze waarop Achtkarspelen in 2013 en latere jaren '*Dwaande*' wil zijn. Dat debat wordt met belangstelling tegemoet gezien.

Financieel kader

Lenteakkoord

Voor de informerende raadsbijeenkomsten over de bouwstenen voor de kerntakendiscussie hebben wij u geïnformeerd over het om te buigen bedrag. Een ruwe inschatting, gebaseerd op de toen bekende informatie, leerde dat onze begroting mogelijk een tekort had van € 1,5 tot € 2 miljoen. Dit voorjaar verloor het kabinet zijn meerderheid in de Tweede Kamer na de afgebroken Catshuisgesprekken. De regering viel en de VVD en het CDA sloten enkele weken daarna met D66, GroenLinks en de ChristenUnie het zogenaamde Lenteakkoord, waarin een nieuw en voor gemeenten minder verstrekkend pakket aan bezuinigingsmaatregelen werd gepresenteerd. Doordat het Rijk met name de inkomsten verhoogt, en de uitgaven, beperkter dan eerder werd verwacht, verlaagt, heeft de financieringssysteem van 'samen trap op, samen trap af' een positiever effect op de uitkering aan onze gemeente uit het Gemeentefonds

Nullijn

Daarnaast zorgt de nullijn voor de CAO's voor ambtenaren vanaf 2013 voor een verlaging van het om te buigen bedrag. Waar eerder een jaarlijkse stijging van 1,5% per jaar was voorzien. Nu is nog niet bekend of die nullijn ook op langere termijn (na 2014) zal kunnen worden aangehouden. Indien dit niet het geval is zullen uitzettingen in de totale loonsom in beginsel gecompenseerd worden door bezuinigingen op de formatie en bedrijfsvoering. Deze maatregelen komen dan bovenop de omvangrijke reeds gerealiseerde en nog te realiseren taakstellingen tot 2015, die al deel uitmaken van de meerjarenbegroting.

Financieel perspectief somber

Bij het verschijnen van deze kadernota was de definitieve junicirculaire nog niet beschikbaar. Wel zijn de maatregelen globaal bekend. Met de beschikbare cijfers kan ruwweg worden ingeschat wat de gevolgen zijn voor onze gemeentefinanciën. Hieruit blijkt dat we in 2013 € 700.000 minder aan algemene uitkering krijgen dan verwacht.

Bedragen x € 1.000	2013	2014	2015	2016
Huidig begrotingssaldo	78	162	140	140
Structurele gevolgen eerste bestuursrapportage 2012	-43	-43	-43	-43
Geschatte korting Algemene Uitkering	-700	-700	-700	-700
Verlaging inkomsten bouwleges	-100	-100	-100	-100
Prijsindexatie				-150
Ombuigingsbedrag	-765	-681	-703	-853

Financiële onderbouwing ombuigingsbedrag

Deze Kadernota beoogt de raad in positie te brengen om tot een (op middellange termijn) sluitende meerjarenbegroting te komen. De eerste berichten van de junicirculaire geven echter aan dat de geschatte korting van de algemene uitkering voor de jaren na 2013 – bij gelijkblijvende omstandigheden – vermoedelijk lager zal zijn dan € 700.000. Wel dient hierbij de kanttekening gemaakt te worden dat de lagere korting op de algemene uitkering voor de jaren na 2013 boterzacht is. Vertegenwoordigers van het ministerie van Binnenlandse Zaken en VNG stellen dat deze cijfers met een flinke korrel zout genomen moeten worden. Het college gaat – mede op basis van deze signalen, actuele CPB-cijfers en uitspraken van De Nederlandse Bank en minister-president Rutte – uit van een scenario met een langdurige periode van beperkte economische en werkgelegenheids groei gecombineerd met nieuwe rijksbezuinigingen na de Tweede Kamerverkiezingen, die noodzakelijk zijn om het huishoudboekje van Nederland weer op orde te krijgen. Naar verwachting een pakket van circa € 10 miljard. Omdat het college zich niet rijk wil rekenen wordt in de meerjarenbegroting tot 2016 daarom uitgegaan van de maximale korting van € 700.000. Die lijn wil het college in principe ook handhaven wanneer de definitieve junicirculaire onverwacht positiever uitvalt dan nu wordt verwacht. Het college streeft er naar om vanaf 2015 tot een sluitende

meerjarenbegroting te komen, waarin sprake is van een structureel begrotingsoverschot zonder dat nog uit de algemene reserve hoeft te worden geput.

Sociaal bewogen, zorggericht en zelfbewust

Vanwege de aanhoudende crisis, onzekerheid over rijksmaatregelen en –bezuinigingen en de wens van de raad om een sociaal bewogen, zorggericht en zelfbewust beleid te voeren is in 2013 en 2014 een (beperkte) inzet van reserves onvermijdelijk. De mate waarin dat het geval zal zijn wordt sterk bepaald door de kaderstellende uitspraken die de raad doet naar aanleiding van deze Kadernota. De inzet van reserves in de exploitatie zal recht evenredig teruglopen wanneer de raad tot verdere en meer ingrijpende keuzes in de beleidsprogramma's besluit.

Het college maakt de volgende strategische keuzes:

- De kans op werk of maatschappelijke participatie van zoveel mogelijk inwoners in Achtkarspelen moet actief worden ondersteund. Juist in een periode waarin het economisch tegen zit. Het college wil de banden met werkgevers verder aanhalen en investeren in de dienst Werk & Inkomen, mede in het licht van aanstaande decentralisaties en de sterke volumegroei van het aantal uitkeringsgerechtigden.
- Het college wil het voorschot dat we in 2010 in de begroting hebben genomen op kortingen van het Rijk, als gevolg van decentralisaties (€ 1,1 miljoen structureel) inzetten. Niet als risicopost in de exploitatie maar als investeringsbudget voor de hervormingen die op verschillende terreinen moeten worden doorgevoerd om te kunnen blijven investeren in mensen en de mienskip. Naast het afdekken van de tekorten bij Caparis betreft dit investeringen in de dienst Werk & Inkomen en het inregelen van een adequate uitvoering van de decentralisaties binnen de beschikbare en daarmee taakstellende budgetten. Welke gevolgen dit heeft voor het kwaliteitsniveau van de overgehevelde taken moet dan blijken.
- Het college kiest er nu niet voor het voorzieningenniveau van Achtkarspelen aan te tasten maar start zowel regionaal als in de gemeente onderzoek naar de kwaliteit en (financiële) houdbaarheid van voorzieningen op langere termijn en het (financiële) draagvlak daarvoor binnen de mienskippen in de dorpen. Het college neemt hiervoor vanaf 2015 nog geen taakstellende bezuinigingen op om zo het onderzoek niet te belasten. In 2012 en 2013 wordt zorgvuldig en met betrokkenheid van de dorpen aan plannen gewerkt om de kwaliteit en betaalbaarheid van het voorzieningenniveau ook op langere termijn te kunnen behouden.
- Solidariteit en broederschap in onze gemeente en het behoud van belangrijke sociale en zorgvoorzieningen vraagt ook een offer van onze burgers om keuzes te vermijden die diep ingrijpen op levens van mensen of kwaliteit van mienskippen. De sterkste schouders moeten daarbij de zwaarste lasten dragen. Het college wil in de ontwikkeling van de lokale lasten voorshands niet verder gaan dan een inflatievolgende verhoging afgemeten aan de optelsom van de rioolheffing, afvalstoffenheffing en de onroerende zaaksbelasting. Dat betekent dat naar verwachting ruimte is voor een verhoging van de ozb met 2% (€ 90.000 structureel per jaar).
- De bijdragen die Achtkarspelen wordt geacht in te zetten in de herstructurering van Caparis worden voortaan niet (alleen) meer vanuit de algemene reserve gefinancierd. Het college verwacht dat Caparis de komende jaren minimaal een bijdrage van € 300.000,- nodig heeft. Dit bedrag wil het college opnemen in de begroting: € 400.000 vanaf 2013 en € 300.000 vanaf 2014 en latere jaren. Eventuele tegenvallers die daar bovenuit stijgen, kunnen nog steeds vanuit de algemene reserve worden opgevangen. De inzet van het college is echter om de herstructurering zo snel mogelijk te laten plaatsvinden en de extra belasting van de gemeentelijke begroting zo snel mogelijk te verminderen.

Totaalbeeld

Bedragen x € 1.000	2013	2014	2015	2016
Ombuigingsbedrag	-765	-681	-703	-853
Inzetten stelpost decentralisaties	1.000	1.130	1.130	1.130
2% extra OZB-verhoging	90	90	90	90
Caparis	-400	-300	-300	-300
Programma 1	51	-7	-7	-7
Programma 2	-500	-400	-100	-100
Programma 3	-31	-31	-31	-31
Programma 4	142	147	132	137
Programma 5	8	-142	8	8
Programma 6	0	0	0	0
Begrotingstekort kadernota	-405	-194	+219	+74

Het inzetten van de stelpost van € 1,1 miljoen zorgt er vooral op de langere termijn voor dat het financiële beeld er gezonder uit ziet, hoewel de onzekerheden ook erg groot zijn. Voor de korte termijn zijn aanvullende keuzes nodig om tot een volledig sluitende meerjarenraming te komen. Wanneer behoefte bestaat aan structurele ruimte voor nieuw beleid of investeringen zijn aanvullende bezuinigingen nodig. Uitblijven van deze keuzes leidt de komende twee jaar onvermijdelijk tot een verdere afbouw van onze reservepositie.

PROGRAMMA 1 Samenleving

Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?

Inleiding

De Sociaal Maatschappelijke Agenda en de *Elkenien Dwaande*-benadering vormen de criteria voor de toekomst van Programma 1. De rol en de eigen verantwoordelijkheid van de burger wordt hierin steeds belangrijker.

Onderwijsachterstandenbeleid

Door de Sociaal Maatschappelijke Agenda en *Elkenien Dwaande* komen verantwoordelijkheden meer bij de burger zelf te liggen. Bij het onderwijsachterstandenbeleid ligt de verantwoordelijkheid in de eerste plaats bij het (onderwijs) veld en de ouders. Hier valt nog winst te behalen door € 50.000 te bezuinigen, nader in te vullen in het LEA overleg. Deze bezuiniging kan worden gerealiseerd met behoud van kwaliteit en de realisatie van de huidige maatschappelijke effecten.

Peuters

Peuterspeelzaalwerk kan worden aanbesteed en geharmoniseerd met kinderopvang. Peuterspeelzaalwerk is een eigen politieke keuze en geen wettelijke verplichting. We hechten veel waarde aan de wettelijk verplichte VVE, dat op peuterspeelzalen en kinderopvang wordt ingevuld. We kijken in de aanbestedingsprocedure naar de wettelijke taken in deze en leveren lokaal maatwerk.

CJG Achtkarspelen

De voorbereidingen voor de decentralisatie van de jeugdzorg zijn gestart. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), dat steeds meer haar vruchten begint af te werpen loopt in onze gemeente goed. In het kader van de decentralisatie Jeugdzorg is het is van belang hiermee door te gaan en ook preventie een belangrijke taak toe te dichten.

De raad heeft nog niet lang geleden besloten, dat er in elk dorp een vestiging voor een consultatiebureau moet zijn. Ons college stelt voor hier een bezuiniging te realiseren van € 45.000 structureel en terug te vallen op het standaard aanbod van de GGD. Voor onze gemeente betekent dit 3 consultatiebureaus.

Leerlingvervoer

Leerlingvervoer is een wettelijke taak met zeer veel jurisprudentie. Met de invoering van het passend onderwijs zou het zo moeten zijn dat er minder leerlingen naar het speciaal onderwijs gaan en er minder vraag komt naar leerlingvervoer. De ervaring leert echter dat het aantal leerlingen al jaren rond hetzelfde niveau schommelt. Ook eerdere vernieuwingsprojecten, zoals weer samen naar school, hebben niet direct geleid tot verminderde deelname.

De kosten per leerling hebben de neiging tot stijgen, omdat de energieprijzen sterk zijn gestegen. Ook zijn er geen inkoopvoordelen meer te behalen. Leerlingvervoer is al gezamenlijk met andere gemeenten Europees aanbesteed. Hoewel de aanbesteding voordelig uitviel, blijkt dat door de vervoersindex er toch een structureel tekort te ontstaan. Gezien deze tekorten moet het budget structureel met € 70.000 worden verhoogd.

Hervorming accommodatiebeleid

Accommodaties worden vooral door de gemeenschappen zelf gedreven en bekostigd. Daarmee is er een relatie naar het project dorpsvisies zoals in de inleiding beschreven. De gemeente wil zich beperken tot een faciliterende rol binnen de Sociaal Maatschappelijke Agenda. Verantwoordelijkheden komen meer en meer bij de plaatselijke besturen te liggen waarbij gehandeld wordt vanuit maatschappelijk gestuurde vragen.

Koers kiezen voor een wendbaar en weerbaar Achtkarspelen

Bij het doorgaan van de plannen voor het dorps huis van Kootstertille komt de gymnastiekzaal in beheer in het dorp. Een dergelijke constructie kan ook voor enkele andere dorpen worden overwogen. Voor accommodaties willen we de *Dwaande*-aanpak strikt doorvoeren. Wat betekent dat alleen als een dorp zich ervoor inzet een accommodatie behouden kan blijven. Soms kunnen er vanuit de Sociaal Maatschappelijke Agenda en de Wet Werken naar Vermogen creatieve mogelijkheden gevonden worden om het onderhoud wellicht gunstiger uit te voeren.

Er liggen nieuwbouwprojecten voor het Lauwerscollege, Gerkesklooster en Kootstertille. Gezien de beperkte middelen, maar ook vanuit de veranderende rol van burger en overheid, zijn er geen nieuwe plannen in voorbereiding.

Scholen en gymlokalen zijn een wettelijke taak. Daaraan besteden we veel middelen. Multifunctionele accommodaties, waarin ook (brede) scholen worden ondergebracht, spelen in op toekomstige ontwikkelingen en brengen op de middellange termijn ook besparingen met zich mee. Samengaan van scholen is een precair proces. Als gemeente steken we eerder in op het aansluiten bij ontwikkelingen vanuit de dorpen zelf dan op het actief spelen van een regierol.

Sport

Inhoudelijk gezien voeren we een actief beleid, door de inzet van combinatiefuncties en de uitvoering van het Nationaal Actieplan voor Sport en Bewegen (NASB). De laatste valt in de begroting onder gezondheid. Bovendien hebben we een aanvraag ingediend voor een buurtsportcoach. Deze activiteiten zijn alleen mogelijk dankzij landelijke specifieke gelden. Vanuit de *Dwaande*-gedachte wordt steeds meer bij de samenleving zelf gelegd. Op het gebied van accommodatiebeleid maken we pas op de plaats. Sport vervult in alle dorpen een sterke sociaal bindende functie. In dat kader vinden we het ook goed passen binnen een Sociaal Maatschappelijke Agenda. De kosten zullen wel zoveel mogelijk gedragen moeten worden door gebruikers. Hierop past de *Dwaande*-gedachte. Nu geldt dat voor buitensporten al voor een groot gedeelte. De gemeente onderhoudt alleen de velden, niet de accommodaties.

Voor eventuele kunstgrasvelden nemen we vooralsnog geen investeringsbedrag op in de begroting. Wel zullen we initiatiefnemers daarin steunen en binnen de begroting waar mogelijk bijdragen in oplossingen. Dit speelt in Harkema en Twijzel. Voor het zwembad loopt nu een aanbestedingsprocedure. Kosten voor het in stand houden van een 25 meter bad worden op korte termijn bekend en komen in september in de raad aan de orde.

Sport en BTW is een gebied waar de regelgeving op dit moment aan verandering onderhevig is. We onderzoeken of het onderbrengen van het beheer van sportvelden in een stichting BTW voordeel oplevert.

De Kruidhof

Botanische tuin De Kruidhof heeft de afgelopen jaren een enorme ontwikkeling doorgemaakt en is in de regio niet meer weg te denken als recreatieve en toeristische trekpleister. Naast de museumfunctie heeft De Kruidhof ook een sociale re-integratie tak, is het de thuisbasis van NME Achtkarspelen en is op het terrein het IJstijdenmuseum gevestigd. Gezien alle regionale ontwikkelingen is het interessant om De Kruidhof, liggend aan het spoor, als recreatieve en toeristische trekpleister, als plek waar allerlei thema's, activiteiten en netwerken samen komen, uit te breiden met het bezoekerscentrum voor de Noardlike Fryske Wâlden. In het kader van het stationsgebied wordt dit project verder vormgegeven.

Het vraagt veel inspanningen van de gemeente om burgers die gebruik maken van sociale voorzieningen, spoedig naar vermogen een passend traject te bieden. De Kruidhof als springplank vanuit de gemeente, biedt volop mogelijkheden om re-integratie, sociale activering in een recreatief museaal kader te plaatsen. Samenwerking met Werkpro of

een andere instelling in een overkoepelende nieuwe gezamenlijke organisatie wordt onderzocht. Daarmee kan ook bekeken worden hoe de Kruidhof commercieel beter kan worden uitgenut. Er wordt ook nu al veel meer gebruik gemaakt van de Kruidhof als re-integratie-instelling dan voorheen. Gezien de halvering van de participatiemiddelen van het afgelopen jaar, vertaalt zich dat niet financieel.

De Kruidhof past uitstekend in de Sociaal Maatschappelijke Agenda en *Dwaande*-gedachte. Uit dit oogpunt willen we de huidige netto financiële bijdrage van de gemeente, overeind houden. Voor eerdere versterking, ook op het gebied van re-integratie, wordt samenwerking met andere partners gezocht en versterkt.

Cultuurbeleid

Afgelopen jaren is er extra ingestoken op cultuur. We hebben niet meer de middelen om dit vol te houden. Daarom houden wij vanuit het *Dwaande* perspectief en de Sociaal Maatschappelijke Agenda vooral die activiteiten overeind waarin burgers een belangrijke rol spelen, zoals subsidiering van culturele verenigingen. Frysk blijft voor ons een zwaartepunt. We zijn voornemens € 20.000 op cultuur te bezuinigen.

De muziekschool en de bibliotheek zijn geen wettelijke taken. We blijven echter inzetten op instandhouding van de muziekschool, juist omdat deze diep geworteld is in het verenigingsleven en daardoor goed past in de *Dwaande* benadering. Een bezuiniging is al doorgevoerd in de vorige begroting. De bibliotheek is belangrijk in de Sociaal Maatschappelijke Agenda, bijvoorbeeld vanwege de inbedding in het onderwijsveld. Bovendien is er met de buurgemeenten een plan gemaakt voor een bovenregionale aanpak. Dit levert voor ons geen kostenbesparing op, maar wel handhaving van 2 locaties en de hoge kwaliteit. Een eerder ingeboekte bezuiniging zal echter niet volledig worden gehaald. Dit betekent meerkosten vanaf 2014. Door de sluiting van bibliotheken in de omgeving, bijvoorbeeld in de gemeente Grootegast, zal het gebruik toenemen. We verwachten dat dit financieel iets voor onze gemeente kan opleveren.

Gezondheidsbeleid

Het tegengaan van overgewicht en alcoholmatiging zijn belangrijke speerpunten in het gezondheidsbeleid van Achtkarspelen. Beide thema's vragen een lange adem, omdat gedragsverandering wordt nagestreefd. Voor een effectieve preventie van overgewicht is een brede aanpak nodig. Een belangrijk uitgangspunt is het mogelijk maken van een gezonde keuze op het gebied van voeding en beweging. Dit vereist niet alleen maatregelen vanuit gezondheidsbeleid, maar ook op het gebied van bijvoorbeeld sport, jeugd, onderwijs, ruimtelijke ordening, WMO, verkeer, milieu. Inhoudelijk sluit de rijksmaatregel NASB hierbij aan. Hiervoor wordt in de jaren 2012-2015 het project Achtkarspelen Fit! Uitgevoerd. Rijkssubsidie en cofinanciering uit bestaande middelen is hiervoor toereikend.

Een integrale aanpak is ook van belang voor het tegengaan van overmatig alcoholgebruik. Dezelfde boodschap vanuit diverse hoeken herhalen is belangrijk. Hiermee is een start gemaakt, maar zoals gezegd vraagt dit beleid een lange adem. Het alcoholmatigingsproject loopt af per 1 februari 2013. We stellen voor hiervoor een structureel bedrag op te nemen in de begroting. Gezien de koppeling die er ook ligt met veiligheids- en horecabeleid, is dit opgenomen in programma 3 Veiligheid.

Subsidies

De huidige subsidies passen binnen het beleid van de Sociaal Maatschappelijke Agenda en de *Dwaande* benadering. Er is de afgelopen jaren bezuinigd op veel subsidies. Een aantal van deze bezuinigingen werken in 2013 en 2014 effectief door. We overleggen in 2013 met een aantal subsidieontvangers in hoeverre zij daadwerkelijk een bijdrage leveren aan de Sociaal Maatschappelijke Agenda en *Dwaande* benadering en sturen waar nodig bij.

Daarom zoeken we binnen het terrein nog naar bezuinigingsmogelijkheden bij resp.:

Evenementensubsidie:

categorie 'nationaal': € 1.350 > terugbrengen naar € 1.000

categorie 'regionaal': € 809 > terugbrengen naar € 500

Dit levert structureel € 6.000 op.

Leefbaarheids subsidie handhaven we om het principe van Elkenien *Dwaande* mede te kunnen bewerkstelligen.

Financieel kader

Financieel kader progr. 1	Investering	Inv.jaar	E/S	2013	2014	2015	2016
Besparingen							
Onderwijsachterstandenbeleid				50	50	50	50
Consultatiebureaus				45	45	45	45
Cultuurbeleid				20	20	20	20
Evenementensubsidie verlagen				6	6	6	6
Saldo				121	121	121	121
Uitzettingen							
Leerlingenvervoer				-70	-70	-70	-70
Terugdraaien bezuiniging bibliotheek					-58	-58	-58
Saldo				-70	-128	-128	-128
Totaal				51	-7	-7	-7

PROGRAMMA 2 Werk Inkomen en Zorg

Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?

Elkenien Dwaande en de Kanteling

De Sociaal Maatschappelijke Agenda biedt een helder kader voor de manier waarop Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel de sociale vraagstukken aanpakken. Ook voor de thema's van programma 2. Te veel mensen dreigen buiten de boot te vallen nu er te weinig werk voor hen is. Hun talenten worden onvoldoende benut. Dat heeft verschillende negatieve effecten: mensen voelen zich genegeerd, armoede leidt aantoonbaar tot psychisch ongemak en isolement. Daarnaast verdienen een aantal burgers ondersteuning bij het regelen en organiseren van hun zorgvraag. Het feit dat Den Haag de decentralisaties (even) in de ijskast heeft geplaatst, betekent niet dat wij stoppen met het verder uitvoeren van de Sociaal Maatschappelijke Agenda. Hooguit dat een aantal wettelijke richtsnoeren ontbreken. Maar die staan ons niet in de weg.

Voor dit programma is de uitdaging om iedereen naar vermogen te laten bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Zonder dat de overheid, lees de gemeente, probleemhouder wordt. Wel met voldoende ondersteuning van professionals. Die kunnen bij de gemeente werken, maar het kunnen vanzelfsprekend ook andere professionals in ons werkgebied zijn. De kern van de *Dwaande*-aanpak is dat iedereen op eigen kracht, naar vermogen mee doet.

Betaald werk is het belangrijkste

De beste manier daarvoor is een betaalde baan. Voor een aantal burgers zal de loondispensatie (is de officiële term in de WWNV) (bij invoering nieuwe wet) van toepassing zijn. En wie hiertoe (nog) niet in staat is, levert een passende maatschappelijke bijdrage in ruil voor een uitkering. Maar we zijn wel reëel. Een groep burgers heeft een zodanige zorgbehoefte dat die eerst moet worden voldaan, voordat zij hun bijdrage kunnen leveren. Wij schatten in dat van alle WWB-ers 15% binnen een jaar aan het werk kan, 40 % meer ontwikkeling en werkervaring moet op doen en 45% op zorg is aangewezen of definitief niet meer in aanmerking komt voor betaald werk. Dat wil niet zeggen dat zij geen maatschappelijke bijdrage kunnen leveren. Als betaald werk in je vermogen ligt, is dat het doel. We gaan er vanuit dat een stevige werkgeversaanpak, waarbij hun vraag naar personeel uitgangspunt is, leidt tot vertrouwen en maatschappelijke betrokkenheid.

Het college heeft de ambitie om, met partners in dit gebied, een zodanige uitvoeringsorganisatie op te bouwen, dat we talenten van burgers met een WWB-uitkering of werknemers van Caparis in kunnen zetten voor (allereerst) economische en (vervolgens) maatschappelijke vragen. Het team Werk&Participatie van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen De Wâlden wordt hiermee versterkt. Er is behoefte aan actie, vormgevende capaciteiten, mensen die het lokaal gewoon gaan doen. De beleidsnota's en visies liggen er. Het is nu een kwestie van doen, *Dwaande*. Maar wel stapsgewijs. We moeten lokaal ervaring opdoen en voortbouwen op bewezen successen.

We kiezen voor een brede insteek. Het hele gemeentelijk apparaat, inclusief het bestuur, zorgt, dat degenen die onder de doelgroep van de WWB en de SW vallen, weer een rol gaan spelen in de maatschappij. Met uitzondering van hen die zorg nodig hebben om weer op hun eigen benen te gaan staan. Hetzij via werk, hetzij via maatschappelijk waardevolle werkzaamheden.

Wij hebben als bestuurders aangegeven ons hier in al onze contacten actief voor in te willen zetten. Maar er zijn natuurlijk ook anderen, die hierin willen bijdragen. De uitdaging is verbreding en gezamenlijk met andere spelers, werkgevers, dorpsbelangen en instellingen zorgen dat iedereen weer wordt ingezet. Stap voor stap. Dat kost tijd en aandacht.

Streng aan de poort

Overigens hoort een stevige aanpak van Wwb-ers, die niet van plan zijn bij te dragen ook tot het palet. Je hebt een uitkering, dus je gaat iets doen. Bij andere uitvoeringsorganisaties is gebleken dat streng aan de poort van de WWB leidt tot 30% minder aanvragen. Na de zomer van 2012 starten we met de aangescherpte werkwijze.

Door de verslechterde arbeidsmarktomstandigheden is het aantal WWB-cliënten de afgelopen jaren gestegen met 25% en we verwachten dat dit de komende 2 jaren doorzet (zie toelichting einde paragraaf). Het afschaffen van de huishoudtoets, maakt dat het aantal klanten ook niet gaat dalen. UWV verwacht pas in 2014-2015 een aantrekkende economie. De dienstverlening passen we aan, aan de genoemde drie groepen:

1. 15% zou binnen 1 jaar aan het werk kunnen. Deze groep wordt streng aangesproken op eigen verantwoordelijkheid
2. 40% heeft meer tijd en begeleiding nodig. Dit vergt begeleidingscapaciteit van het team Werk
3. 45% heeft (nu) een erg grote afstand tot de arbeidsmarkt. Deze groep willen we uitdagen hun talenten in te zetten in de mienskip, of actief aan eigen herstel te werken zodat ze later hun talenten kunnen inzetten als dat mogelijk is.

Daarmee kan de afdeling werken voor alle cliënten. We zetten in op de inzet van iedereen, vanuit de *Dwaande*-gedachte. Maar dat kan niet worden gerealiseerd met de huidige capaciteit en werkwijze. Vanuit de *Dwaande*-gedachte en de uitgangspunten in de Sociaal Maatschappelijke Agenda zullen we plannen ontwikkelen om samen met de partners in onze gemeente al onze klanten te activeren, zonder dat de individuele begeleiding bij de klantmanagers hoeft te liggen.

Daarmee verwachten we dat we zowel de te hoge kosten van Caparis als de WMO-uitvoeringskosten kunnen terugdringen. Maar daarvoor moeten we wel stap-voor-stap een maatschappelijke beweging op touw zetten en de Kanteling bij onze inwoners bekend maken. De kost gaat voor de baat uit. Daarom stellen wij voor om een aantal investeringen te doen en keuzes te maken.

Investing

Dat vraagt om een extra projectmatige inzet van middelen om de regie en sturing van de gemeente op het volume van de uitkeringen te versterken. De bezuiniging op de toeleiding naar werk – tengevolge van een sterk teruglopend participatiebudget – wordt deels teruggedraaid omdat die onder een kritische ondergrens is gezakt. Met te weinig mensen kunnen we de uitstroom naar werk niet meer bemannen.

Wij stellen voor om de volgende investeringen te doen:

1. Het team Werk van Werk en Inkomen De Wâlden wordt een breed Werk&Participatieteam dat de talenten van Wwb-ers koppelt aan de economische en maatschappelijke vraag: in die volgorde (eerst betaald werk, ook al is het parttime, daarna maatschappelijke taken).
2. Vrijspelen van middelen uit het Participatiebudget door Achtbaan te stoppen en Detapay af te bouwen en de mensen op een andere manier te behouden voor het maatschappelijk belangrijke werk dat zij nu doen. In overleg met UWV en Werkpro.
3. We organiseren actief de vraag naar talent projectmatig:
 - Intensief de arbeidsmarkt bewerken voor doelgroep 1 en de medewerkers van Caparis. Voor het opsporen en losmaken van de economische vraag (de werkgeversaanpak) zoeken we een lokale trekker die de vragen gaat ophalen, eventueel met werkgevers taken zo opsplijst, dat ze door Wwb-ers gedaan kunnen worden (Jobhunting en jobcarving).
 - Voor de maatschappelijke vraagkant (doelgroep 3) stellen we maatschappelijke partners de vraag om met onze mensen aan het werk te gaan. Zij worden gevraagd om actief de verbindingen te leggen tussen maatschappelijke vraag en de talenten die we in ons werkgebied hebben.

Wat kost dat?

We schatten in dat we tijdelijk extra gelden nodig hebben voor

- De trekker van de economische vraag: werkgeversaanpak vormgeven
- Het programmamanagement Sociaal Maatschappelijke vraag & aanbod bijeen brengen door maatschappelijke partners.
- Uitbreiding van het team Werk in samenwerking met Tytsjerksteradiel.

De resultaten willen we verantwoorden via prestatieafspraken. We werken dit in de zomer separaat uit. De inzet van middelen moet leiden tot:

- meer inzet van werkzoekenden in reguliere bedrijven door intensieve samenwerking met werkgevers,
- verlagen WWB-kosten in het I-deel ,
- verlagen WMO-kosten,
- minder kosten t.b.v. uitvoeringsorganisatie Caparis,
- meer maatschappelijke activiteiten met inzet van mensen met een uitkering.

Deels zal dit betaald worden met incidentele middelen, en deels zullen de uitgaven structureel van karakter zijn.

Caparis

Caparis is het afgelopen jaar diverse malen aan de orde geweest in de raad. In het bestek van deze kadernota beperken we ons tot de financiële consequentie.

In de bijdrage in het tekort van Caparis gaan we uit van enerzijds het tekort op de rijksbijdrage voor loonkosten, en anderzijds het bedrijfsresultaat. De rijksbijdrage op loonkosten is niet kostendekkend. Een eventueel negatief bedrijfsresultaat moet anders gefinancierd worden. Zoals u in het financieel kader hebt kunnen lezen, stellen we voor dit te bekostigen uit de eerder ingeboekte stelpost, oorspronkelijk bestemd voor dekking van de decentralisatiekosten. We gaan er voorlopig van uit dat het bedrijfsresultaat vanaf 2015 in zwarte cijfers geschreven kan worden, zoals in het herstructureringsplan van Caparis is aangegeven. Het wegvallen van de herstructureringsfaciliteit leidt ongetwijfeld tot aanpassingen van deze plannen, waardoor we eerst structureel een exploitatiebijdrage in de begroting opnemen. Over de herstructurering van Caparis informeren wij uw raad zo spoedig mogelijk over.

Wmo voorzieningen

Voor de Wmo is de kanteling ingezet. In eerdere beleidsstukken hebben we u daarover uitgebreid geïnformeerd. Desondanks is het niet eenvoudig de uitgaven in de hand te houden. Toch willen de uitgaven op het huidige niveau handhaven in 2013. We willen dit doen door:

- Het meer aanbieden algemene voorzieningen, waardoor we het aanbod van individuele voorzieningen beperken.
- Individuele voorzieningen zullen we door sterk in te zetten op "de vraag achter de vraag" tot een minimum beperken.
- Zoals hierboven beschreven gaan we mensen met een uitkering of werknemers van Caparis inzetten in om aan de zorgvraag te voldoen.
- Een zeer restrictief beleid t.a.v. woonvoorzieningen, dit kan leiden tot verhuizing
- Stopzetting grote woningaanpassingen

Minimabeleid

Per 2012 is het beleid t.a.v. bijzondere bijstand en de langdurigheidtoeslag aangescherpt en zijn besparingen opgevoerd. Dit heeft geleid tot:

- halvering van de langdurigheidstoeslag
- afschaffing van de duurzame gebruiksgoederenregeling
- inwerkingtreding van nieuwe Regeling Maatschappelijke Participatie

De raad heeft bij de behandeling van de vorige kadernota aangegeven op de onderstaande uitgaven niet te willen bezuinigen:

- de Categorieale bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen (€ 20.000)

- de Collectieve ziektekostenverzekering AV Frieso (€ 68.000). Afschaffing kan leiden tot meerkosten voor de bijzondere bijstand. Daarmee besparen we niet.
- Regeling Maatschappelijke participatie voor kinderen uit arme gezinnen (€ 50.000). Wij stellen voor om de samenwerking van Stichting Leergeld, SUN, cultuur- en sportfonds in een Hulpfonds Minima in Tytsjerksteradiel af te wachten en te bezien of het samengaan van particuliere en gemeentelijke middelen voor deze doelgroep kan leiden tot besparingen, zonder dat de voorzieningen afnemen.

Ontwikkelingen WWB-bestand Achtkarspelen:

	WWB, incl. WIJ
1-1-2009	484
1-7-2009	502
1-1-2010	538
1-7-2010	558
1-1-2011	558
1-7-2011	559
1-1-2012	585
1-6-2012	613

Financieel kader

Financieel kader progr. 2	Investering	Inv.jaar	E/S	2013	2014	2015	2016
Uitzettingen							
Investering in werk*Maatschappelijk				-200	-200		
Capaciteit ivm uitkeringsvolume tgv economische crisis				-300	-200	-100	-100
Saldo				-500	-400	-100	-100
Totaal				-500	-400	-100	-100

*We verwachten een maatschappelijk effect van participatie van kwetsbare doelgroepen in de samenleving en een risicoreductie op de stijging van het inkomensdeel tussen de 100- en 200.000 euro.

PROGRAMMA 3 Veiligheid

Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?

Brandweer

"Samen op weg naar één brandweer". Onder deze noemer is de brandweer op weg naar één toekomstbestendige Friese brandweerorganisatie per 1 januari 2014. Alle Friese brandweerkorpsen, inclusief de regionale brandweer, worden samengevoegd tot één Friese brandweerorganisatie. Er is gekozen voor een projectmatige aanpak. Voor de nieuwe organisatie is het gezamenlijke budget van alle Friese gemeenten voor brandweertaken in 2011 uitgangspunt. Achtkarspelen kiest voor budget neutrale regionalisering van de brandweer.

De inzet van de vrijwilligers bij de brandweer vraagt aandacht. Als gevolg van de steeds mindere bereik- en beschikbaarheid is sprake van een uitdijend vrijwilligerskorps. De waardering voor het enthousiasme en de betrokkenheid van deze vrijwilligers is groot. Dit leidt echter tot stijgende kosten in de bedrijfsvoering. Zo valt er mogelijk enige winst te behalen uit een strakkere aansturing met betrekking tot de opleiding- en oefenfrequentie en het aantal mensen dat uitrukt in geval van een calamiteit. Daarnaast zal ter voorbereiding van de begroting, samen met de brandweercommandant, kritisch worden gekeken naar de fasering en prioritering van voorgenomen investeringen in materieel en uitrusting. Dit ook met het oog op de voorgenomen regionalisering per 1 januari 2014. Wellicht is een aantal investeringen in dat perspectief niet meer nodig.

De aard van de brandweertaak verandert gaandeweg. In het kader van de strategische reis van de brandweer zal meer inzet gevraagd worden aan de voorkant van de veiligheidsketen (preventie). Het is duidelijk dat hier de grootste winst behaald kan worden. Er zal ook een groter beroep worden gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners! De mensen zullen bewust moeten worden gemaakt van hun eigen rol bij het voorkomen van branden of andere calamiteiten. Elkenien Dwaande dus!

Crisisbeheersing

Als gevolg van de Wet op de Veiligheidsregio is in 2012 de Veiligheidsregio Fryslân van start gegaan. Onder regie van de Veiligheidsregio en aansluitend bij het regionale model is het gemeentelijk rampenplan vervangen door het zogenaamde crisisplan. Dit is een plan dat gezamenlijk met de gemeente Tytsjerksteradiel wordt opgesteld. De gemeentelijke crisisorganisatie wordt de komende jaren verder ontwikkeld en geprofessionaliseerd. Zo zal het netcentrisch werken (LCMS) worden geïmplementeerd en streeft Achtkarspelen er naar meer experts te leveren aan regionale piketpools. Door de samenwerking met Tytsjerksteradiel kan de wettelijk noodzakelijke kwaliteitslag worden gemaakt, die de Wet op de Veiligheidsregio's vraagt. Ook wordt hiermee de kwetsbaarheid op minimaal bezette sleutelposities grotendeels ondervangen. De verwachting is dat door de samenwerking de ontwikkeling van de gemeentelijke crisisorganisatie budgettair neutraal kan verlopen.

Burgernet

Een paar jaar geleden is een aanvang gemaakt met de uitrol van Burgernet over de Friese gemeenten. In april 2012 zijn er opnieuw drie Friese gemeenten aangesloten bij Burgernet. De gemeente Achtkarspelen doet niet mee. Onze gemeente is de laatste tijd ook geconfronteerd met een aantal "vermiste" personen. De inzet van burgernet is niet in al deze gevallen zaligmakend, maar kan een bijdrage leveren aan het veiligheidsgevoel. Opsporing is primair een verantwoordelijkheid van de politie. Medefinanciering van die taak door de gemeente ligt niet voor de hand. Feit is dat burgernet appelleert aan de uitgangspunten van Elkenien Dwaande: verantwoordelijkheid nemen voor de eigen veiligheid en leefomgeving. Daarnaast is het zo dat de toepassingen van burgernet de komende tijd steeds meer worden uitgebreid. Zo zal burgernet ook door andere hulpverleningsdiensten worden gebruikt en zal er bijvoorbeeld ook een koppeling worden gemaakt met de inzet van AED. Tenslotte is er nog de discussie over het gebruik van

andere sociale media (twitter) als alternatief voor burgernet. Er zijn voor- en nadelen van beide systemen te benoemen. Algemene conclusie is dat beide systemen het best werken in aanvulling op elkaar. Deelname aan burgernet kost de gemeente Achtkarspelen in een eerste jaar ongeveer € 10.000. Daarna kost deelname voor relatiebeheer etc. 0,20 eurocent per inwoner. Het college adviseert de raad, gezien de financiële situatie, om niet deel te nemen aan burgernet.

Handhaver openbare orde en veiligheid

Sinds het toezichthouders project NOF is gestopt, is het gemis van een toezichthouder/handhaver Openbare Orde en Veiligheid erg voelbaar. Bij het eindigen van dit project, waarmee structureel € 80.000 is bezuinigd, is ook de afspraak gemaakt dat er gezocht zou worden naar alternatieve invulling van deze taak. Momenteel kunnen wij niet altijd meer rekenen op politie-inzet bij bijvoorbeeld, jongerenoverlast, burenruzies of toezicht op horeca en evenementen.

Met de komst van de nieuwe Drank en Horecawet wordt toezicht en handhaving op dit terrein ook bij de gemeenten neergelegd. Ook in het licht van de toenemende alcohol- en drugsproblematiek (GHB) is het zaak als gemeente aanwezig te zijn tussen de jongeren en een vinger aan de pols te houden. Het kan niet zo zijn dat we afhankelijk worden van derden om te weten wat er wel of niet in onze openbare ruimte plaatsvindt. Behalve de preventieve aandacht die er terecht is voor de middelenproblematiek moeten we de ogen niet sluiten voor de zo nu en dan noodzakelijke repressieve inzet! Omdat openbare orde en veiligheid een kerntaak van de gemeente is en al langere tijd gezocht wordt naar een alternatief om het toezicht te versterken stelt het college voor structureel te investeren in een extra formatieplaats om dat mogelijk te maken. Hiermee is ook voortzetting van het alcoholmatigingsbeleid gewaarborgd. Financiële dekking hiervan vinden we deels in programma 1, door de uitvoeringskosten van het CJG te verlagen.

Daarnaast zal onderzocht worden of er via re-integratietrajecten mogelijkheden zijn om de handhavingsbehoefte verder in te vullen. De aan te stellen functionaris zou daarin een begeleidende rol kunnen krijgen. Gelet op de urgentie van vooral de middelenproblematiek en indien u onze visie deelt is het goed de werving van deze persoon per direct te starten zodat een en ander per 1 januari operationeel kan worden. Gezien de samenwerking met Tytsjerksteradiel is dit ook gewenst. In Tytsjerksteradiel zijn speciale medewerkers belast met openbare orde taken en dit werpt aantoonbaar vruchten af.

Integraal Veiligheidsbeleid

Bij wet is bepaald dat gemeenten vanaf 2012 verplicht zijn om een Integraal Veiligheidsbeleid vast te stellen. De bedoeling hiervan is dat de regierol van gemeenten op het terrein van lokale veiligheid wordt verstevigd. Hiervoor worden twee maatregelen voorgesteld. Zo wordt de gemeenteraad verplicht een integraal veiligheidsplan vast te stellen én komt er een specifieke rol (zorgplicht) voor de burgemeester om de natuurlijke gezagspositie van de burgemeester te versterken. In goede samenwerking met de gemeente Tytsjerksteradiel wordt er momenteel gewerkt aan het opstellen van integraal veiligheidsbeleid. In de loop van dit jaar wordt hier ook met uw gemeenteraad over gesproken om te komen tot de juiste en gewenste veiligheidsprioriteiten. Het is zaak om dit beleid op orde te krijgen om zodoende ook aanspraak te kunnen maken op schaarse politiecapaciteit. Met andere woorden vanuit de gemeente (regiehouder) zal een heldere vraag richting belangrijkste ketenpartner (politie) op het veiligheidsterrein moeten worden gesteld.

Financieel kader

Financieel kader progr. 3	Investering	Inv.jaar	E/S	2013	2014	2015	2016
Uitzettingen							
Handhaver openbare orde en veiligheid				-61	-61	-61	-61
Verlaging uitvoeringskosten CJG (programma 1)				30	30	30	30
Saldo				-31	-31	-31	-31
Totaal				-31	-31	-31	-31

PROGRAMMA 4 Leefomgeving

Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?

Wegenonderhoud

In 2010 is er in opdracht van het college een onderzoek uitgevoerd door BMC Young Professionals naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van groot wegenonderhoud binnen de gemeente Achtkarspelen. Het college heeft toen besloten om de aanbevelingen uit dit onderzoek onverkort over te nemen en in te voeren. Verreweg de meeste aanbevelingen zijn inmiddels in de praktijk ook doorgevoerd maar er waren ook nog een paar aanbevelingen die niet per direct konden worden doorgevoerd. Hiervoor moest nog wel het één en ander verder worden uitgewerkt. Het gaat hierbij concreet om de volgende aanbevelingen:

- maak meer gebruik van de mogelijkheden van de techniek door het meerjarenperspectief (ook langer dan 5 jaar) in het oog te houden om zodoende proactief te kunnen anticiperen op veranderingen;
- een combinatie te maken met de meerjaren rioleringsplanning;
- het beheerpakket een planning inclusief de rioleringswerkzaamheden te laten maken (denk hierbij ook aan een grafische vertaling hiervan op de kaart);

In de "Vooruitblik en review 2011 – 2015 (wegbeheer Gemeente Achtkarspelen)" is een meerjarenplanning opgenomen voor zowel het groot wegenonderhoud als de rioolvervangingen en is deze vertaald op een geografische ondergrond. Hiermee zijn ook de bovengenoemde aanbevelingen overgenomen. Daarnaast heeft het college op 3 november 2011, tijdens de behandeling van de Programmabegroting 2012, een motie betreffende het groot wegenonderhoud overgenomen. De strekking van de motie is dat er zo spoedig mogelijk, na afloop van het boekjaar 2011, een actueel overzicht en een berekening gepresenteerd moet worden inzake:

- de stand van zaken ten aanzien van het achterstallig wegenonderhoud;
- een verschillenanalyse tussen de berekende en de feitelijke gebruikte middelen ten aanzien van het structurele groot wegenonderhoud.

Een eventueel (structureel) positief resultaat kan dan vrij vallen naar de algemene middelen waardoor deze via de geëigende kanalen kan worden herbestemd. In de rapportage "Vooruitblik en review 2011 – 2015 (wegbeheer Gemeente Achtkarspelen)" is aangegeven hoe het college invulling gaat geven aan deze motie.

Bij de Programmabegroting 2012-2015 heeft de gemeenteraad besloten met ingang van 2013 € 100.000 te bezuinigen op het onderhoud van de wegen, waarbij met de raad is afgesproken om over de wijze van invulling van deze bezuinigingstaakstelling nadere voorstellen te doen. Met voornoemde rapportage als toetsingskader denkt het college deze bezuiniging, en een aanvullende € 60.000 aan bezuiniging, te kunnen doorvoeren, mede doordat, vooral als gevolg van de economische malaise in de bouw, bij aanbesteding veelal meevallers in de prijsvorming worden geïncasseerd. Weliswaar met het nodige voorbehoud verwachten wij dat deze situatie zich nog enige tijd kan continueren.

Wat betreft het onderhoudsniveau voor de korte en middellange termijn, gaan wij uit van een continuering van het basisniveau zoals dat door de raad in het najaar 2010 is vastgesteld. In feite is dit de minimumvariant voor de instandhouding van het bestaande wegenareaal en ook niet meer dan dat. Wel achten wij het verdedigbaar om een temporisering aan te brengen in het inlopen van het achterstallig onderhoud. Wij stellen voor om de termijn op te rekken van 10 naar 15 jaar. Daardoor zal het jaarlijks benodigde budget nog verlaagd kunnen worden met € 20.000 in 2013 en olopend naar € 35.000 in 2016. De totale besparing aan budget voor groot wegenonderhoud bedraagt dan € 320.000 wat neerkomt op een verlaging van 20%.

Openbare verlichting

Met ingang van 2012 is op openbare verlichting een taakstellende bezuiniging gelegd van € 50.000. Wij zijn in overleg met de verenigingen voor Plaatselijk Belang om te komen tot een gedragen voorstel aan de gemeenteraad voor de invulling van deze taakstelling. In het najaar van 2012 zal een voorstel met keuzemogelijkheden aan de raad worden voorgelegd. Dan zal tevens kunnen worden gezien of er mogelijk aanvullende maatregelen mogelijk zijn.

Groenonderhoud

Groenonderhoud is geen wettelijke taak maar wel van grote invloed op de kwaliteit van de leefomgeving en de aantrekkelijkheid van de gemeente. Ook vanuit veiligheidsoogpunt geldt dat het bezit in de openbare ruimte (wegen, speeltuinen, bomen, groenvoorzieningen) verantwoord beheerd moet worden. De buitendienst werkt met een kleine kern van vaste medewerkers waarbij de meeste uitvoeringszaken zijn uitbesteed. Een grote opdrachtnemer is Caparis. Dit bedrijf voert de bulk van het groenbeheer uit. Het is niet uitgesloten dat het groenbeheer goedkoper kan worden uitgevoerd indien daarvoor op de markt een regulier aanbestedingstraject wordt gedaan. Dit zou echter wel inhouden dat de doelgroep van Caparis uit dit marktsegment wordt gedrukt. De taken op het gebied van groenonderhoud blijken uitermate geschikt voor deze doelgroep. Bij het doorvoeren van de veranderingen in het kader van de Wet Werken naar Vermogen zal het groenbeheer een belangrijk element vormen. Vanwege mogelijke sociaal-maatschappelijke implicaties boeken wij vooralsnog geen bezuinigingsbedrag in. Op het gemeentelijk groenonderhoud is al een besparing van 2,5% ingeboekt in 2013, voor 2014 e.v. wordt dat verhoogd naar 5%.

Op speeltuinen wordt bezuinigd door het verlengen van de afschrijvingstermijn en de keus om geen nieuwe tuinen aan te leggen. Dit jaar is een bezuinigingstaakstelling doorgevoerd op het gebied van maaien binnen bebouwde kom € 40.000. Verdere bezuinigingsmogelijkheden zijn wellicht te vinden in afstoten van overtollige gemeentelijke groenstroken. Daartoe is door de gemeenteraad eind vorig jaar een nieuwe beleidslijn vastgesteld. Ook kan meer bij de burgers worden neergelegd als het gaat om het beheren van het openbaar groen. Het college laat de komende maanden inventariseren welk gemeentelijk groen grondbezit kan worden afgesloten, welke voorwaarden daaraan moeten worden verbonden en welke opbrengst daarvan valt te verwachten.

Afvalverzameling en -verwerking

Afvalinzameling en -verwerking is een wettelijke taak waarbij sprake is van een zorgplicht met beperkte beleidsvrijheid. Het product afval is in principe kostendekkend. Ook nu al is de heffing een resultaat van de opbrengsten van afvalstromen die geld opleveren stromen waarvan de verwerking geld kost. In het kader van de bedrijfsvoering, maar ook vanwege de positieve effecten op milieu en duurzaamheid, zal de komende tijd hergebruik van afvalstoffen en het vermarkten daarvan een belangrijk item worden. Steeds vaker kan afval als grondstof worden benut. Dit kan in de toekomst leiden tot een verlaging van de afvalstoffenheffing. Een mogelijkheid om nu de afvalstoffenheffing te verlagen is het stoppen met aparte luierinzameling. Dit levert een nettobesparing op van € 7.000.

Preventie blijft belangrijk. Alles wat niet in het afval terecht komt betekent minder kosten (communicatie en bewustwording, stimuleren scheidingsgedrag). We werken al samen op het gebied van afval (inzameling) binnen Omrin/Fryslân Miljeu. Verdere samenwerking met Tytsjerksteradiel is voor de korte termijn geen optie gezien de grote verschillen in werkwijze (Achtkarspelen is op dit punt regiegemeente en heeft de inzamelingswerkzaamheden uitbesteed aan Omrin, Tytsjerksteradiel doet de inzameling zelf). Voor de afvalverwerking werken we in groot verband samen met de andere Friese gemeenten in Omrin/Afvalsturing. We zijn aandeelhouder van Omrin en hebben voor bepaalde stromen ook een leveringsverplichting. Ook hier geldt weer: afval dat er niet is (preventie) hoeft ook niet verwerkt te worden. Binnen afvalsturing is ook een werkgroep

vermarkting actief. Deze kijkt voor verschillende afvalstromen hoe deze het beste vermarkt kunnen worden. Door het grotere volume dat je als Afvalsturing kunt aanbieden kan dit een positief effect op de prijs hebben.

Riolering

De taken en verplichtingen die de gemeente heeft op het gebied van riolering, zijn van oudsher vastgelegd in de Wet milieubeheer. Daarnaast is per 1 januari 2008 de Wet Gemeentelijke watertaken van kracht. Binnen deze kaders zijn beperkte beleidskeuzes mogelijk. Deze zijn de raad voorgelegd in het vorig jaar vastgestelde Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP).

Gebouwenonderhoud

In onze gemeente staan veel gebouwen met een publiekmaatschappelijke functie. Die worden gebruikt voor activiteiten op het gebied van sport, cultuur, buurt- en welzijnswerk, onderwijs en zorg. Scholen, sporthallen, gymnastieklokalen, maar ook peuterspeelzalen, kinderopvang, bibliotheek, zorgcentra, dorpshuizen, etc. Het gaat daarbij dus niet alleen om gemeentelijk eigendom. Het in eigendom hebben van vastgoed is op zich geen gemeentelijke kerntaak. Om die reden hebben gemeenten in het verleden het woningbezit zoveel mogelijk afgestoten naar vooral woningcorporaties, bewoners, projectontwikkelaars, etc. Het vastgoed dat in gemeentelijk bezit is, is vrijwel volledig te karakteriseren als maatschappelijk vastgoed. In de toekomst kan nader worden onderzocht of de exploitatie en het beheer van dit vastgoed meer bij de burger kan worden neergelegd (i.c. de gebruikers van het vastgoed, waarbij aan Plaatselijk Belang een sturende rol kan worden bedeed).

Financieel voordeel valt niet op korte termijn te behalen in het onderhoud van deze gebouwen. Als deze gebouwen er staan zullen ze ook moeten voldoen aan de geldende eisen (Bouwbesluit) en dus goed onderhouden moeten worden. De provincie als toezichthouder van de gemeentelijke begroting controleert of de gemeente haar kapitaalgoederen waaronder ook haar gebouwen goed onderhoud en hier voldoende financiële middelen beschikbaar stelt.

De vraag is echter of we als gemeente het huidige aanbod van accommodaties in de gemeente overeind kunnen houden gezien de brede maatschappelijke kerntakendiscussie die nu voorligt.

De vorm van beheer en de exploitatie kan per accommodatie verschillen. Juist door beheer en exploitatie van voorzieningen onder één dak te brengen of voorzieningen op meerdere locaties te clusteren is het mogelijk het beheer en de exploitatie professioneler te maken en de kwaliteit te verbeteren. Een denkrichting zou kunnen zijn om in de kleinere dorpen dergelijke voorzieningen te clusteren en onder te brengen in een stichting waarop dan een groot onderhoudsregeling van toepassing laat zijn. Voordelen hiervan zouden kunnen zijn dat de gemeente minder financieel hoeft bij te dragen (verdeelregeling van de kosten) en dat het dagelijks beheer efficiënter geregeld kan worden.

Het beheer van de gebouwen leent zich goed om in de samenwerking met Tytsjerksteradiel verder tot ontwikkeling te komen. Naast efficiencyvoordelen in de bedrijfsvoering kan worden gedacht aan het inrichten van een professioneel organisatieonderdeel, waarin het gezamenlijke vastgoed van beide gemeenten wordt ondergebracht.

Monumentenbeleid

Voor de opzet en uitvoering van gemeentelijk monumentenbeleid is een bedrag beschikbaar van € 50.000 per jaar. Monumentenbeleid is geen wettelijke taak. Naar verwachting wordt de raad in september een inventarisatie van waardevolle panden voorgelegd, op basis waarvan een verdere keuze kan worden bepaald. Naast monumentenbeleid is de gemeente ook gestart met de ontwikkeling van beleid om verpaupering van (particuliere) panden en locaties tegen te gaan (zie ook Programma 5).

Aangezien met beide beleidsontwikkelingen in elkaars verlengde liggen, waarmee in principe dezelfde ambtelijke capaciteit gemoeid is, en deze Kadernota ook vooral de insteek heeft om te komen tot heldere keuzes, stellen wij u voor om de helft van de beschikbare middelen voor beide thema's te bezuinigen en de beide beleidsthema's samen te voegen, teneinde de besteding van het restantbudget toe te delen op basis van actuele prioriteitsstellingen binnen de beide beleidsthema's. Voor beide beleidsthema's is een bedrag van € 92.000 beschikbaar (€ 50.000 voor monumentenbeleid en € 42.000 voor verpauperingsbeleid). De voorgestelde bezuiniging bedraagt daarom € 46.000 (€ 25.000 in programma 4 en € 21.000 in Programma 5)

Samenwerking in de Waterketen

Sinds 2007 dringt het rijk aan op samenwerking in de afvalwaterketen. In 2007 is met het Nationaal Bestuursakkoord Water de regio's verzocht om meer te gaan samenwerken. Toen in 2009 uit een evaluatie van het rijk bleek dat er sinds 2007 te weinig vorderingen waren in de samenwerking, hebben de koepels VNG, UvW, VeWin, IPO en het ministerie I&M een Landelijk Feitenonderzoek laten uitvoeren. Hierin staan de feiten en cijfers van de afvalwaterketen vermeld. Wat kost het onderhoud en beheer, en hoe ver zullen de kosten stijgen als we niet ingrijpen?

Het Landelijk Feitenonderzoek is de basis geweest voor het Bestuursakkoord Water, dat in april 2011 is afgesloten door de eerder genoemde koepels. In dit Bestuursakkoord Water wordt de regio's dringend verzocht tot verdergaande samenwerking in de afvalwaterketen. Het rapport laat zien dat op nationale schaal €380 mln. in de afvalwaterketen en €70 mln. door de drinkwaterbedrijven bespaard kan worden, structureel tot 2020. Het gaat hierbij nadrukkelijk om 'minder-meer' kosten. Goedkoper wordt het niet, maar de kosten moeten minder snel stijgen en dit heeft als effect dat de lokale lasten op het gebied van de rioolheffing gematigder zullen stijgen.

Fries Bestuursakkoord Waterketen als antwoord op nationale opgave

Sinds 2010 werken de Friese waterketenpartijen aan de uitvoering van het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK). Alle Friese gemeenten, Wetterskip, Vitens en provincie Fryslân hebben in 2010 dit bestuursakkoord ondertekend. Om in 2020 te kunnen aantonen dat we in Fryslân met onze inspanningen in het FBWK daadwerkelijk 'minder-meer' kosten hebben bereikt, is een goede nulmeting vastgelegd. Voor de nulmeting rond doelmatigheid is het Fries Feitenonderzoek (FFO) uitgevoerd. De rapportage van het FFO is onlangs verspreid onder alle Friese waterketenpartijen. Dé vraag waar we in Friesland nu voor staan, is hoe we willen omgaan met de aanbevelingen uit dit rapport.

Investeringsen en projecten

In de Kadernota 2012 zijn de investeringsbudgetten voor inrichting levensloopbestendige openbare ruimte en verbreding van de wegbermen. Qua prioriteiten zou nogmaals gekozen kunnen worden voor een halvering, waardoor alleen nog enkele strikt noodzakelijke maatregelen op dit vlak getroffen kunnen worden. Over de jaren 2012 t/m 2015 gaat het dan om een besparing van € 73.500 (eenmalig). Tevens wordt voorgesteld de reconstructie van het kruispunt Boelenswei/Blauhusterwei niet uit te voeren (eenmalige besparing van € 76.000).

Daarnaast komen de volgende investeringen in aanmerking om te worden getemporeerd:

- Ecologische/geluidszone rondweg Buitenpost: van 2012 naar 2014 (€ 84.000)
- Herstel damwanden havens Gerkesklooster en Kootstertille: van 2012 naar 2014 (€ 192.000)

Financieel kader

In Programma's 4 en 5 zijn al de afgelopen jaren met het oog op de veranderende maatschappelijke ontwikkelingen een aantal formatieve reducties doorgevoerd. Deze zijn omschreven in de tekst van Programma 5.

Financieel kader progr. 4	Investering	Inv.jaar	E/S	2013	2014	2015	2016
Besparingen							
Wegenonderhoud			S	60	60	60	60
Oprekken termijn inhaalslag wegenonderhoud			S	20	25	30	35
Stoppen luierinzameling			S	7	7	7	7
Samenvoeging monumentenbeleid en verpauperingsbeleid en halveren budget			S	25	25	25	25
Halveren investeringsbudgetten levensbestendig inrichten openbare ruimte			S	2	2	3	3
Halveren investeringsbudgetten verbreden wegbermen			S	2	2	3	3
Niet uitvoeren reconstructie Boelenswei/Blauhusterwei	-76		S	4	4	4	4
Uitstellen ecologische zone rondweg Buitenpost			E	4	4		
Uitstellen herstellen damwanden			E	18	18		
Saldo				142	147	132	137
Uitzettingen							
Saldo							
Totaal				142	147	132	137

PROGRAMMA 5 Ontwikkeling

Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?

De ontwikkelagenda

De economische crisis heeft de afgelopen jaren zijn impact op de ontwikkelagenda van de gemeente Achtkarspelen. Veel investeringsprojecten zijn gestagneerd of zelfs gestopt, de woningbouw blijft ver achter bij het niveau van voor de crisis en de verdien capaciteit van het grondbedrijf is in een aantal jaren tijd verdampt. De werkgelegenheid is een continue bron van zorg.

De verwachting is dat de gevolgen van de recessie ook in 2013 (en wellicht 2014) voelbaar zullen zijn. Dat betekent dat extra inspanningen moeten worden verricht om in het licht van de marktsituatie en de demografische ontwikkelingen resultaat te kunnen boeken. In de woningbouw vinden al accentverschuivingen plaats van de uitleggebieden naar de bestaande bebouwing, dus een trend van uitbreiding naar inbreiding. Dergelijke locaties laten zich minder eenvoudig ontwikkelen. Zowel in exploitatietechnische als ruimtelijk/procedurele zin wordt hierbij het nodige van de gemeente gevraagd. Ditzelfde geldt voor de groeiende opgave op het gebied van herstructurering.

Op het gebied van Economie en Toerisme vindt regionalisering plaats via het Sociaal-Economisch Masterplan NO Fryslân. Op gemeentelijk niveau liggen uitdagingen op het gebied van de padenstructuren en verblijfsrecreatie. Als het gaat om de uitrol van een gemeentelijke/regionaal glasvezelnetwerk dan vervult de gemeente een regierol waarbij naast particulieren vooral de bedrijven en het onderwijs nadrukkelijk in beeld zijn. Achtkarspelen beschikt over een eenzijdige werkgelegenheidsstructuur (een relatief groot aandeel van de beroepsbevolking is afhankelijk van de bouw- en industriesector). Projecten gericht op startende ondernemers, de organisatie van netwerkbijeenkomsten, maatschappelijk verantwoord ondernemen en de samenwerking arbeidsmarkt-onderwijs (Gouden Driehoek – ondernemers – onderwijs - overheid) worden door de gemeente geïnitieerd met als doel de werkgelegenheid te stimuleren. Ook de mogelijke verpaupering van de leefomgeving als gevolg van onder meer de demografische ontwikkelingstrend verdient de nodige aandacht.

Het is van belang om ook de komende jaren perspectief te blijven houden op Achtkarspelen als ontwikkelgemeente.

Voor de komende jaren zijn anticyclische investeringen in Achtkarspelen bitter noodzakelijk om de lokale arbeidsmarkt zoveel mogelijk te ondersteunen. Bij aanbestedingen nodigen wij zoveel als mogelijk is lokale en regionale bedrijven uit waarbij veel mensen uit Achtkarspelen werkzaam zijn. Het verkrijgen van een overheidsopdracht betekent in veel gevallen dat een bedrijf voor een bepaalde periode zijn personeel aan het werk kan houden. In de huidige tijd blijken bouw- en aannemingsbedrijven veelal van opdracht tot opdracht aan het overleven te zijn. De gemeentelijke investeringsprojecten vanuit de programma's 4 en 5 bestaan voor het grootste deel uit vervangings- en onderhoudsinvesteringen alsmede reconstructies. Bezuinigen op deze budgetten heeft een rechtevenredig effect op de stijging van de lokale werkloosheid.

De leefbaarheid van het platteland is ook een belangrijk thema. In samenspraak met de burgers zal een zo efficiënt mogelijke gemeentelijke inzet een zo maximaal mogelijk maatschappelijk rendement moeten hebben. In dat kader past de gedachte van 'meer service en minder regels' uitstekend. Er liggen kansen voor Achtkarspelen door in te zetten op ontwikkelingen die gericht zijn op een verbetering van de kwaliteit van de woonomgeving. Het tegengaan van verpaupering, aansluiting zoeken bij veranderende woonwensen (herstructurering), verder inzetten op de verglazing van het platteland, de ontwikkeling van toerisme & recreatie en de gezamenlijke uitvoering van de agenda Netwerk Noordoost als concrete zijn thema's waar de gemeente daadwerkelijk het verschil kan maken. Het Ontwikkelingsfonds Achtkarspelen is daarbij de katalysator voor het aantrekken van externe financieringsstromen (zowel van de hogere overheden als van de marktsector).

Koers kiezen voor een wendbaar en weerbaar Achtkarspelen

Richting de toekomst liggen er voldoende kansen en uitdagingen. Het zich wijzigende ontwikkelperspectief en het streven om taken steeds meer vanuit een gemeentelijke regiefunctie - in samenwerking met andere partijen - uit te voeren hebben al geresulteerd in een (formatieve) bezuinigingstaakstelling in de Programma's 4 en 5 van 1 fte op het afdelingsmanagement van Ruimte & Beheer (2011), 1,5 fte op de taakvelden ruimtelijke ordening en grondzaken (2013 en 2014), 1,5 fte op Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (2011 en 2012) en 3 fte's op het gebied van de planrealisatie.

Ontwikkelingsprojecten agenda Netwerk Noordoost

Voor Achtkarspelen worden voor de eerste periode (tot en met 2015) de volgende (prioritaire) projecten opgenomen in het Meerjarenprogramma.

- Ontwikkeling Buitenpost (Stationszone, Voorstraat, Kruidhof, Centrumplan, duurzaamheidspark) € 4.000.000
- Bundelingsgebied clusterkernen Buitenpost - Kollum € 60.000
- Digitalisering - glasvezel in Achtkarspelen € 200.000

Budgetten die de gemeenteraad van Achtkarspelen tot nu toe beschikbaar heeft gesteld (voor delen van) de projecten zijn:

- Ontwikkeling Buitenpost € 1.957.500
- Bundelingsgebied Buitenpost- Kollum € 25.000
- Digitalisering (via project Klasseglas) € 200.000

Verder zijn er binnen het OFA gelden gereserveerd voor ontwikkelingen rondom de stationslocatie. Er zal te zijner tijd in aparte voorstellen aan de raad budget voor de uitvoering van de afzonderlijke projecten worden aangevraagd. Voor het uitvoeringsgereed maken van een aantal projecten, maar ook ten behoeve van het binnen halen van co-financiering van andere partijen (provincie, marktpartijen, e.d.) is, liefst nog in 2012, een relatief gering ontwikkelbudget nodig dat vanuit het OFA kan worden gefinancierd. Dit budget is noodzakelijk om eventuele noodzakelijke externe vaktechnische, juridische en financieel-economische adviezen te kunnen bekostigen. Het gaat om een budget van maximaal € 25.000. Bij de eerstvolgende Bestuursrapportage zullen wij met een nader voorstel komen.

Ontwikkeling Buitenpost – Stationszone, Kruidhof, Centrumplan, Voorstraat

Binnen dit project kan een onderscheid worden gemaakt in een aantal (deels al lopende) projecten.

Stationszone. De gemeente zet in op het verbeteren van de uitstraling van het gehele gebied, door realisatie van parkeervoorzieningen ten noorden van de spoorlijn, het creëren van een verbinding tussen het noordelijk en het zuidelijk stationsgebied door middel van een loopbrug en het opwaarderen van de stationsstraat. Voor het realiseren van de parkeervoorziening ten noorden van de spoorlijn en de realisatie van de loopbrug heeft de gemeenteraad € 800.000 beschikbaar gesteld.

Voorstraat. Nu de zuidoostelijke rondweg om Buitenpost is voltooid moet de Voorstraat opnieuw worden ingericht. Het doorgaande verkeer dat nu al grotendeels uit de dorpskern verdwenen is zal daardoor nog meer plaats maken voor de lokale bezoeker en langzaam verkeer. In nauw overleg met betrokkenen wordt een visie ontwikkeld. Daarna kan met de uitvoering worden gestart. De gemeenteraad heeft hiervoor € 1.115.000 beschikbaar gesteld.

Centrumplan. Inzet is om de huidige structuren te verbeteren en functies beter op elkaar af te stemmen waardoor een leefbaarder, veiliger en aantrekkelijker centrum ontstaat. Een meer grootschalige ontwikkeling wordt voorzien aan de noordzijde van de Voorstraat (Poiesz en directe omgeving). Hiervoor is nog geen krediet beschikbaar gesteld.

Kruidhof. De Kruidhof, het IJstijdenmuseum en NME staan onder de noemer Kruidhof in het ANNO beschreven. Kansen worden gezien in een nieuw bezoekerscentrum (poort naar de Noardlike Fryske Wâlden), de verdere inzet van krachten uit de WSW en in de versterking van de relatie met de Stationszone. Momenteel wordt de plannen verder

uitgewerkt. Op basis daarvan zal de gemeenteraad eventueel om krediet worden gevraagd.

Innovatiehuis/duurzaamheidspark. Vanuit de markt zijn initiatieven om te komen tot een innovatiehuis waarbij o.a. Buitenpost in beeld is. Het idee is om samenwerking tussen ondernemingen, kennisinstellingen en overheden te stimuleren. Het innovatiehuis moet gezien worden als een ecosysteem van start-ups waarbij ondernemerschap en innovatiekracht hand in hand gaan. Naast het juiste ondernemersklimaat, zal er een fysieke locatie geboden worden aan start-ups die op korte en middellange termijn een belangrijke bijdrage zullen leveren aan de regionale bedrijvigheid en daarmee ook de werkgelegenheid (60-80 FTE). Het initiatief richt zich vooral op startende ondernemingen met groeipotentie in kennisintensieve sectoren.

Bundelingsgebied Kollum-Buitenpost.

De ontwikkeling van dit gebied vormt één van de thema's in de Agenda Netwerk Noordoost (ANNO). Tijdens de raadsvergadering van 15 maart 2012 is geconcludeerd dat de belangstelling vanuit de doelgroep voor het project Ranch Fryslân te gering is. Besloten is dat Achtkarspelen zich met de buurgemeente blijft inzetten voor het bundelingsgebied (clusterkernen) Kollum-Buitenpost. Inzet is om te komen tot een breed gedragen visie voor het gebied. Voor visieontwikkeling is momenteel nog een bedrag van € 22.000 beschikbaar.

Digitalisering

In het Sociaal Economisch Masterplan 'Wonen en werken in netwerken' is nadrukkelijk gesteld dat verglazing van de regio uitermate belangrijk is voor de verdere (digitale) ontwikkeling en voor de leefbaarheid van de regio "Niet volgen maar voorop lopen". Op dit moment is in onze gemeenten nog een goede dekking via het huidige coax netwerk van UPC en het telefoonnetwerk van KPN. De algemene verwachting is dat binnen afzienbare tijd de capaciteit van de huidige netwerken niet voldoende is om optimaal gebruik te maken van de nieuwe mogelijkheden en kansen die snel internet en glasvezel bieden voor bedrijven, zorg en onderwijs.

Stedelijk Nederland wordt momenteel in rap tempo verglaasd door marktpartijen. Het landelijk gebied is (nog) niet in beeld en volgt mogelijk op een (zeer) laat moment. Vandaar dat er een visie wordt ontwikkeld en onderzoek wordt gedaan naar de mogelijkheden die er zijn voor de gemeentelijke overheid om de aanleg van glasvezel te stimuleren. Wat wil de gemeente en wat mag en kan de gemeente? Wat is de rol van de overheid? Op basis van deze onderzoeken en aan de hand van een businessmodel zullen de vervolgstappen worden bepaald. Door de gemeente zijn budgetten vrijgemaakt (co-financiering) in het kader van de projecten Klasseglas en voor stimulering aanleg Glasvezel op bedrijventerreinen.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

De gemeentelijke VTH taken zijn in beweging. Regionalisering middels de vorming van een Regionale Uitvoerings Dienst, overheveling van provinciale taken naar gemeenten en verdergaande deregulering van wet- en regelgeving zijn ontwikkelingen waarop we de komende jaren moeten inspelen. Deze ontwikkelingen en ook de ontwikkeling van de economie maakt het realistisch dat het volume van aanvragen in het kader van de WABO ook na de afloop van de economische crisis op een structureel lager niveau zal blijven. Aan de lastenkant van de gemeentebegroting is in de meerjarenbegroting met ingang van 2014 taakstellend een bezuiniging van € 150.000 opgenomen. De inkomstenramingen zullen alleen met een forse verhoging van de leges gehaald kunnen worden.

Vorming RUD (FUMO)

De FUMO is een uitvoeringsorganisatie waarin de Friese gemeenten, de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân gaan samenwerken. Het is de bedoeling dat deze uitvoeringsdienst op 1 januari 2013 operationeel is. De FUMO gaat een aantal vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingstaken uitvoeren op het gebied van het omgevingsrecht.

Vooralsnog brengen gemeenten het basistakenpakket in zoals is overeengekomen in de packagedeal. Deelnemers kunnen tevens besluiten ook andere VTH-gerelateerde taken bij de FUMO onder te brengen. Hiervoor kunnen afwegingen rondom de kwaliteit van de uitvoering van achterblijvende taken in relatie tot de kosten de aanleiding vormen (bijvoorbeeld in het kader van de toepassing van de kwaliteitscriteria op de achterblijvende taken). De vraag is of de datum van 1-1-2013 als startdatum gehaald zal worden. De personele invulling en de financiering van de FUMO moet nog nader worden uitgewerkt. Achtkarspelen werkt samen met Tytsjerksteradiel als het gaat om de overheveling van taken naar de FUMO.

Samenvoeging team Toezicht & Handhaving met Tytsjerksteradiel

Per 1-1-2013 wordt het gezamenlijke team Toezicht & Handhaving van de gemeente Kollumerland en Achtkarspelen ontbonden. Met ingang van die datum wordt een gezamenlijk team Toezicht en Handhaving met Tytsjerksteradiel gestart. Wij verwachten daarvan op korte termijn synergievoordelen, waardoor het jaarlijkse begrotingstekort op de organisatiekosten van het team met Kollumerland kan worden opgelost. Feitelijk wordt hiermee een bedrag van ca. € 110.000 bespaard, omdat zodoende een onontkoombare uitzetting van de begroting met dit bedrag ongedaan wordt gemaakt.

Ontwikkeling bouwleges

Vanaf 1-1-2013 staat de raming weer op het oude niveau (€ 525.000, incl. 5% stijging). Vanaf 1-1-2012 lijkt er een lichte stijging plaats te vinden van het aantal bouwaanvragen. Hoewel het nog prematuur is om nu een trend te kunnen voorspellen, verwachten wij niet dat de opwaartse beweging zodanig is dat de geraamde opbrengsten zonder tariefsverhoging gehaald kunnen worden. Uit nader onderzoek van de Vereniging Eigen Huis blijkt dat Achtkarspelen op plaats 64 van de 422 onderzochte gemeenten staat als het gaat om de hoogte van de leges. Dit gegeven plus het feit dat de leges in onze gemeente niet voor 100% kostendekkend zijn, biedt ruimte voor een procentuele verhoging van maximaal 10%. Eerder besloten is om de tarieven in 2013 met 5% te verhogen. Dit houdt in dat er nog ruimte is voor een netto verhoging van 5%. Deze verhoging van de bouwleges zal vooreerst worden benut voor de invulling van de stelpost 'toename inkomsten leges'.

De verdere toekomst

Op de langere termijn willen wij de samenwerking met Tytsjerksteradiel verder uitbouwen op het gebied van de WABO-taken. Daarbij zullen wij ook nadere voorstellen uitwerken op het gebied van het welstandsbeleid en brandpreventie, teneinde de raad de keuzemogelijkheden voor te leggen van een regionaal gevoerd welstandbeleid, in combinatie met een verdergaande deregulering van de wet- en regelgeving op dit punt vanuit Den Haag. Ook sluiten wij een verdere overheveling van taken naar de FUMO niet op voorhand uit, al zal de praktijk eerst moeten uitwijzen dat de FUMO kwalitatief en financieel tenminste hetzelfde kan bieden als wij samen met onze samenwerkingsgemeente kunnen optuigen. Tenslotte zullen wij optimaal gebruik maken van verdere dereguleringsmogelijkheden, zoals vanuit Den Haag worden beoogd.

In de meerjarenbegroting is een taakstellende bezuiniging ingeboekt van € 150.000, verband houdende met de komst van de FUMO in 2014. Aangezien met de datum van inwerkingtreding van de FUMO nog onzeker is, er met de overdracht van het basistakenpakket naar verwachting eerst 0,9 fte is gemoeid, de samenwerking met Tytsjerksteradiel fasegewijs kan worden uitgebouwd en veranderend rijksbeleid ook zijn tijd nodig heeft, is het niet reëel te veronderstellen dat deze taakstelling in 2014 kan worden ingevuld. Wij stellen dan ook voor om deze taakstelling vooreerst in te laten gaan per 1-1-2015. Deze taakstelling kan alleen worden gehaald in een bredere hervormingscontext van de totale werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht & handhaving (oprichting FUMO, samenwerking Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen op het gebied van Toezicht en Handhaving en op termijn mogelijkserwijs voor het hele WABO-pakket, verdere implementatie van het concept minder regels meer service).

Aanpak verpaupering

Een effectieve aanpak van verpauperende (ontwikkel) locaties en individuele panden draagt in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van de woonomgeving en de leefbaarheid van de dorpen. Samen met andere maatschappelijke actoren zullen wij dit beleid verder handen en voeten geven. De individuele burger, Plaatselijke Belangen, de woningbouwvereniging SWA en andere relevante partijen zullen daarbij betrokken worden. De komende jaren zullen wij extra inzetten op de uitvoering van dit beleid. Wij geven aan dit thema een hogere prioriteit dan de uitvoering van een gemeentelijk monumentenbeleid. Ook ten aanzien van de inzet van de ambtelijke capaciteit zullen wij keuzes moeten maken.

Toerisme en recreatie

Recreatie en Toerisme is één van de speerpunten van het gemeentelijk beleid. Er worden nog voldoende kansen gezien voor het bevorderen, promoten en uitvoeren van activiteiten die maken dat de gemeente in toenemende mate wordt bezocht door mensen die willen recreëren of gebruik willen maken van toeristische attracties. De recreant beperkt zich niet tot gemeentegrenzen. In dit vakgebied wordt al jaren samengewerkt met de vijf Noordoost Friese gemeenten. Bij toerbeurt is bijvoorbeeld een gemeente projectleider van een project. Die gemeente vraagt dan de subsidies aan, schrijft college/raadsvoorstellen, doet de coördinatie etc.

Het grootste gedeelte van de uitgaven betreft een politieke keuze. Er is wel sprake van regionale vaak meerjarige afspraken o.a. in het kader van het SEM, met recreatieschap De Marrekrite en de VVV. Vanaf 2014 is het gemeentelijk budget voor toerisme en recreatie verlaagd met € 10.000 voor de gedeeltelijke dekking van de kosten voor deelname aan recreatieschap De Marrekrite. Het budget is hierdoor gehalveerd. Nog meer bezuinigen zal betekenen dat nieuwe initiatieven niet meer, of slechts beperkt kunnen worden uitgevoerd.

Met ingang van 2012 is de bijdrage aan de VVV met 10% verlaagd. Op dit moment vindt er een onderzoek plaats naar de taken en positie van de VVV Lauwersland. Pas als de resultaten van het onderzoek - medio 2012- bekend zijn, kunnen er besluiten worden genomen over de bijdrage aan de VVV.

Digitale ontsluiting

Pilot breedband glasvezel Noordoost (B1 Anno). In 2012 zal worden gewerkt aan het opstellen van een businessplan waarin een aanpak wordt beschreven voor de optimale uitrol van glasvezel in de regio Noordoost Fryslân. Op basis van dit businessplan zullen de vervolgstappen richting verglazing worden gezet. Raakvlakken met Klasseglas ook m.b.t. de co-financiering (B7 Anno).

Archeologie

In 2007, toen de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) in werking trad is bepaald dat gemeenten rekening moeten houden met in de grond aanwezige dan wel te verwachten archeologische monumenten. Het gaat hierbij om de bekende vindplaatsen, maar ook om plaatsen waar zich naar verwachting archeologische waarden kunnen bevinden. Vanaf de invoeringsdatum van de Wamz ontvangen gemeenten een structurele compensatie voor de bestuurslasten voor de bescherming van het archeologisch erfgoed. Jaarlijks ontvangt onze gemeente een bedrag van circa € 12.500. Tot nu toe zijn de bijdragen van het Rijk voor archeologie opgegaan in de algemene middelen en is vooral gebruik gemaakt van de kennis en informatie die beschikbaar is gesteld door de provincie (cultuurhistorische kaart FAMKE). De provincie legt de verantwoordelijkheid steeds meer bij gemeenten neer.

Vanaf 2009 wordt op initiatief van de Vereniging Friese Gemeenten (VFG) in de Ambtelijke Werkgroep Archeologie Fryslân gewerkt aan een Fries antwoord op zaken die spelen met betrekking tot het archeologisch erfgoed. Ook heeft deze werkgroep een voorbeeld Nota Archeologie gemaakt, die iedere gemeente kan gebruiken als onderle gger

voor de (wettelijk verplichte) invoering van het gemeentelijk archeologiebeleid. Duidelijk is dat het tijd wordt dat gemeenten hierin hun verantwoordelijkheid nemen. Deze gemeentelijke verantwoordelijkheid gaat gepaard met kosten (opstellen beleid, inhuur expertise, doorontwikkelen FAMKE, provinciaal fonds excessieve kosten, voorlichting etc.). Inschatting is dat deze kosten gedekt kunnen worden uit jaarlijkse compensatie van het Rijk voor archeologie van € 12.500.

Financieel kader

Financieel kader progr. 5	Investering	Inv.jaar	E/S	2013	2014	2015	2016
Besparingen							
Samenvoeging monumentenbeleid en verpauperingsbeleid en halveren budget			S	-21	-21	-21	-21
Saldo				-21	-21	-21	-21
Uitzettingen							
Verschuiving taakstelling RUD			E		150		
Archeologie			S	13	13	13	13
Saldo				13	163	13	13
Totaal				-8	142	-8	-8

PROGRAMMA 6 Dienstverlening

Wat zijn de belangrijkste bestaande thema's binnen dit programma?

De voorbereiding op 'Gemeente heeft Antwoord' (fase 4 en 5);

Het Klanten Contact Centrum en haar KCC-professionals bieden een onderscheidend hoger niveau van dienstverlening en ze zijn proactief.

Doelen:

- Een gemeentebreed KCC per 1 januari 2013 (fase 4 van programma Antwoord©), waar 80% van alle vragen in 1 keer multichannel wordt beantwoord.
- Internet wordt meer dominant met PIP (Persoonlijke Internet Pagina) als contactpunt gemeente.
- We leveren hoge kwaliteit en service tijdens elk burgercontact gebaseerd op de servicenormen uit ons kwaliteitshandvest.

Inrichting en vormgeving van basisregistraties;

De basisregistraties zijn een onderdeel van het landelijke NUP-programma (Nationaal Uitvoerings Programma) dat gemeenten verplicht om een samenhangend stelsel van basisregistraties en voorzieningen voor (elektronische) dienstverlening in te voeren. Thema's hierbij zijn: kwaliteit, volledigheid en betrouwbaarheid van basisgegevens; eenmalige opslag en meervoudig gebruik van basisgegevens en dienstverlening en digitalisering

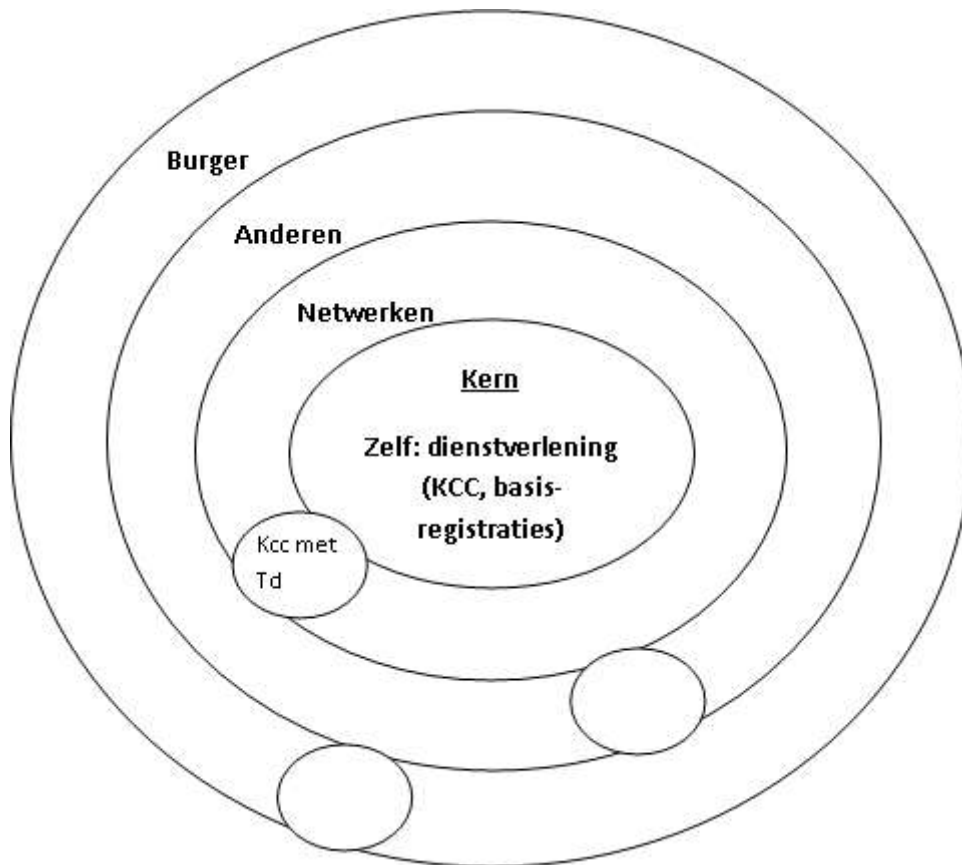
Met de basisregistraties beogen we de volgende maatschappelijke effecten:

- basisgegevens zijn afkomstig uit een bekende bron en de kwaliteit is gegarandeerd
- daardoor betere en meer betrouwbare dienstverlening
- toename van elektronische dienstverlening
- betere handhaving, opsporing en fraudebestrijding en
- administratieve lastenverlichting

Invulling geven aan het preferente partnerschap met Tytsjerksteradiel

De komende maanden zal een evaluatie worden uitgevoerd over de samenwerking tot nu toe. Tevens zal een eindbeeld van de samenwerking worden ontwikkeld. Pas daarna zal een plan van aanpak voor implementatie worden opgesteld. De meest vergaande vorm van samenwerking is in de ogen van de gemeenteraad een volledige ambtelijke fusie.

Het lean organiseren van ICT om bovengenoemde drie thema's te faciliteren. De ICT kosten vormen naast personeelskosten een groot deel van de kosten van bedrijfsvoering om de dienstverlening, organisatieontwikkeling en de samenwerking met Tytsjerksteradiel te faciliteren. Onderzoek naar samenwerking op ICT gebied om alle uitdagingen minimaal te faciliteren vindt plaats in 2012 en zal zijn uitwerking hebben in de jaren daarna.

KCC

thema 1. 8k en Tytsjerksteradiel op weg naar een gezamenlijk KCC in 2015

Op dit moment zijn 2 van de vier kanalen (telefonie en web) gezamenlijk met Tytsjerksteradiel ontwikkeld.

- Telefonie is ondergebracht in een team, en werkt voorsnog als twee gescheiden teams omdat ict-systemen nog niet optimaal uitwisselbaar en/of complementair zijn.
- De website met daarachter de digitale producten, is werkzaam. De komende jaren ligt de nadruk op het digitaliseren van de werkprocessen om nog sneller en beter inzichtelijk voor de klant de dienstverlening te garanderen. Door de koppeling met DMS kunnen daar dit jaar behoorlijke vorderingen worden geboekt. Cruciaal hierbij is het koppelen van KCC-portaal-dms- en de verschillende applicaties.

Het baliekanaal wordt samen verder ingericht. Voor 8k betekent dit alle dienstverleningsproducten naar de frontoffice.

Het postkanaal wordt als laatste aangepakt, ook hierbij zijn de ict-faciliteiten cruciaal.

thema 2. kanaalsturing

Mensen die net geholpen zijn in het gemeentehuis geven de baliedienstverlening een ruime voldoende (7,9). Het belangrijkste vindt men de openingstijden van het gemeentehuis. Uit de burgerpeiling blijkt dat 39% van de ondervraagden digitaal een afspraak wil maken met de gemeente voor het aanvragen/ophalen van een product. 70% van de respondenten laat weten dat de verwachting die zij hadden voorafgaande aan het bezoek aan het gemeentehuis overeenkomt met wat hun ervaring is geweest op het gemeentehuis. De vriendelijkheid van de baliemedewerker scoorde in de burgerpeiling een 8,6, de verzorgdheid van de medewerker een 8,5, de inleving van de medewerker een 8,3 en de deskundigheid van de medewerker een 8,6. Dit zijn aanzienlijk hogere scores (totaaloordeel gemeentehuis 2012 8,0) ten opzichte van de eerder gehouden benchmarks in 2006 (totaaloordeel gemeentehuis 7,3) en 2009 (7,7).

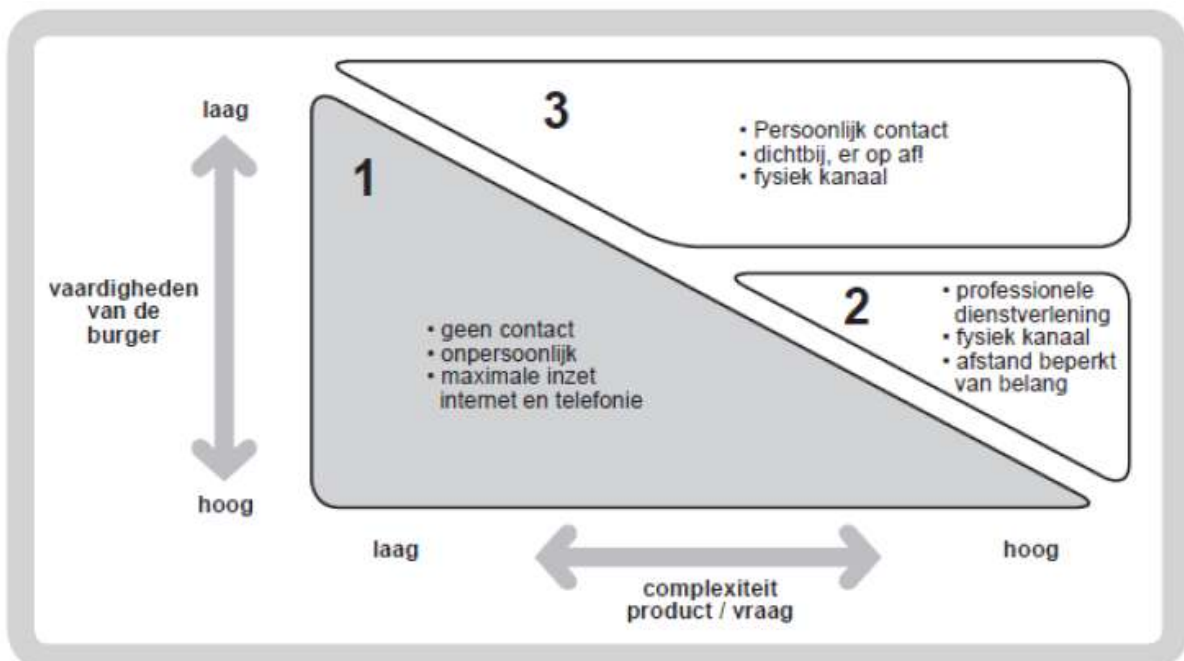
Uit het klanttevredenheidsonderzoek Waarstaatjegemeente blijkt dat 54% van de bezoekers binnen 5 minuten en 90% binnen 15 minuten wordt geholpen. Intern streven we ernaar dat alle mensen (100%) binnen 15 minuten wordt geholpen, maar vanuit klantbeleving zal de ontvangst en inhoud van het gesprek of de afspraak veel interessanter zijn. We gaan ons kwaliteitshandvest dan ook veel meer insteken naar klantbeleving. Dus periodiek onderzoeken hoe gasten in het gemeentehuis, bellers en bezoekers van onze website onze dienstverlening hebben ervaren en daar onze servicelevels op afstemmen (aftersales).

De doelstelling van het KCC is dat we een multichannel beleid gaan voeren: het maakt niet uit wie met welke vraag op welke manier bij de gemeente komt. Zowel via de balie, telefoon, post of digitaal zal hetzelfde antwoord worden gegeven op ieders vragen. Er zijn natuurlijk uitzonderingen als het om specialistische vragen gaat. Hierbij geldt dat er per kanaal gericht moet worden ingezet op de werking ervan. Zo is het digitale kanaal het goedkoopste kanaal. Maar, niet alle zaken en producten zijn geschikt om digitaal af te handelen (bijvoorbeeld het aanvragen en verstrekken van reisdocumenten en ingewikkelde vergunningenprocedures). Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat die producten die digitaal kunnen worden gemaakt, dit ook worden? En daarbij; hoe maken wij dit tot een succes en kunnen wij hier uiteindelijk kosten mee besparen én een grote bijdrage leveren aan onze dienstverlening (met de wensen van de klanten als uitgangspunt)?

Het is goed er in ieder geval rekening mee te houden dat het nooit zal lukken om met een kanaal iedereen te bereiken. Het inzetten van een mix van kanalen blijft dus noodzakelijk. Uiteindelijk willen we sturen op kanalen. Dat betekent zoveel mogelijk het goedkoopste kanaal inzetten. Welk kanaal het voordeligst is hangt af van product, plaats en persoon en is dus niet altijd vooraf te bepalen.

In principe zijn er vier uitgangspunten voor het sturen op kanalen:

1. Vergaar kennis over de wensen van de burger en prijsmodellen
2. Voer campagne om te laten zien wat de mogelijkheden zijn van ieder kanaal
3. Creëer samenhang in kanalen
4. Blijf de processen ontwikkelen

Voorbeelden van kanaalsturing die wij als gemeente op dit moment hanteren:

- huisbezoeken Wmo
- zomer- en wintertarief reisdocumenten

- RechtOp: via de website van de gemeente kunnen mensen zelf berekenen of ze recht hebben op bepaalde WIZ-voorzieningen
- afspraak maken met de gemeente voor aanvragen/ophalen product
- bij aanvraag reisdocument of rijbewijs meteen afspraak inplannen voor ophalen
- 14 0511 voor alle telefonische klantcontacten; geen doorkiesnummers meer communiceren
- Uittreksel GBA € 4,- goedkoper via internet
- digitaal verhuizing doorgeven
- virtueel loket Twijzelerheide
- elke week worden actuele wijzigingen en mogelijkheden op de website en in huis-aan-huis blad De Feenster onder de aandacht gebracht
- Persoonlijke Internet Pagina (PIP) voor statusinformatie (bijna gereed)

Ons speerpunt voor de komende jaren is de kanalen onderling beter op elkaar te laten aansluiten en meer inzicht te krijgen in de kosten en baten per kanaal.

Thema 3. Uitvoering WMO

De Kanteling ondersteunt de gemeente om invulling te geven aan de compensatieplicht. Centraal hierbij staat een omslag van claim- en aanbodgericht werken (voorzieningen en hulpmiddelen) naar vraag- en resultaatgericht werken (participatie en zelfredzaamheid). Een dergelijke omslag vraagt om ingrijpende veranderingen, zowel in de interne organisatie als in de relatie met burgers en partnerorganisaties.

De gemeente moet in de komende periode bezuinigen ook op maatschappelijke ondersteuning. Hoewel kantelen geen oplossing is voor geldtekort in de Wmo, kan de nieuwe manier van werken behulpzaam zijn bij stellen van (financiële) prioriteiten. De taak van de gemeente is om o.a. aan de hand van de compensatieplicht in kaart te brengen wat de ondersteuningsbehoefte van de burger is en passende oplossingen aan te bieden of te faciliteren. De focus verschuift van het verstrekken van (individuele) voorzieningen naar vraagverheldering en het ontwikkelen van nieuwe oplossingen. Dit vraagt echter ook een kanteling bij de burger zelf. De Wmo gaat in eerste instantie uit van zijn eigen kracht en verantwoordelijkheid. De relatie tussen burger en gemeente wordt hiermee meer wederkerig. Het is niet langer de burger die een voorziening claimt en de gemeente die de aanvraag beoordeelt, maar de burger die samen met de gemeente in kaart brengt wat zijn mogelijkheden en belemmeringen zijn en met welke oplossingen hij zo nodig kan worden ondersteund. De komende jaren is een extra inspanning nodig om binnen de door het rijk beschikbare budget de individuele WMO verstrekkingen te doen.

Thema 4: Belastingen

De belastingen worden op een transparante wijze opgesteld conform bestaande wet- en regelgeving en actuele jurisprudentie. Kosten worden daarbij eenduidig en begrijpelijk toegerekend. De raad is in staat om op basis van het gepresenteerde een heldere afweging te maken naar de mate van de verhaalbaarheid ervan. Aldus komen op een heldere wijze de tarieven tot stand. Het document waarin deze uitgangspunten nader worden uitgewerkt heet het Tarievenboek. Het Tarievenboek wordt samen met de begroting voorgelegd aan de raad.

Basisregistraties

thema: *Druk op middelen versus ontwikkelperspectief*

Er is al veel werk verzet. De BAG en GBA zijn operationeel en er zijn al diverse voor het stelsel noodzakelijke koppelingen gerealiseerd. Dit bouwen we de komende jaren verder uit om te blijven voldoen aan de wettelijke taken. Voor een bijdrage in de implementatiekosten van het stelsel kunnen we rekenen op een bijdrage van de Rijksoverheid. Hoeveel extra inzet er nodig zal zijn in de toekomstige beheerfase zal duidelijker worden als het stelsel volledig is ingevoerd en de beheersituatie zich heeft aangediend op alle onderdelen. Dat is nu lastig te voorspellen omdat er tegenstrijdige bewegingen optreden:

Koers kiezen voor een wendbaar en weerbaar Achtkarspelen

- efficiency voordelen als gevolg van slimmer en meer digitaal werken en enkelvoudige opslag en meervoudig gebruik van basisgegevens
- piekbelastingen vanwege de vele projectmatige implementaties
- gaandeweg komt de lat steeds hoger te liggen in vergelijking met de oorspronkelijke uitgangssituatie: hogere eisen t.a.v. responstijden, mogelijkheden voor burgerparticipatie, doorlooptijd van processen, etc.).
- nieuwe mogelijkheden creëren nieuwe vragen, zowel intern in de organisatie als ook van buitenaf doordat onze klanten steeds mondiger worden en hogere eisen stellen (is een maatschappelijke trend in lijn met het voortschrijden van technische mogelijkheden).

Dit speelt zich af in een tijd waarin middelen behoorlijk onder druk staan en de druk gevoeld wordt om het met minder te moeten doen. Veel gemeenten kijken daarom naar mogelijkheden om zaken in gezamenlijkheid met één of meerdere buurgemeenten op te pakken. Sinds we het NOFA-perspectief achter ons hebben gelaten richten we ons op de preferente samenwerking met Tytsjerksteradiel. Hiervan is het beeld en einde nog niet in zicht. Doel is om deze wettelijke taak zo slim mogelijk vorm te geven. Er is nog geen opening voor een vorm van samenwerking met Tytsjerksteradiel op het gebied van basisregistraties. Een samenwerking kan wel voordelen bieden door de mogelijkheid om capaciteit en kennis te bundelen en in te zetten voor gezamenlijke doelstellingen. Door de toegenomen schaal wordt het minder kwetsbaar en is het gemakkelijker om bepaalde specialismen in de lucht te houden.

Bedrijfsvoering

thema . ICT ontwikkeling

De ICT kosten vormen naast personeelskosten een groot deel van de kosten van bedrijfsvoering om de dienstverlening, organisatieontwikkeling en de samenwerking met Tytsjerksteradiel te faciliteren. Onderzoek naar samenwerking op ict gebied om alle uitdagingen minimaal te faciliteren ligt voor de hand. Daarbij zien we meerdere ontwikkelingen samenkomen waarin automatisering vanuit integraliteit en afhankelijkheid zo efficiënt mogelijk faciliteert:

- de ontwikkeling van een gezamenlijk KCC, (telefoonkanaal is al samen)
- de inrichting van het stelsel van basisregistraties
- de inrichting, inzet van de midoffice
- de uitvoeringsdienst de Wâlden
- het zaakgericht werken
- het nieuwe werken
- de bezuinigingen die we moeten realiseren;
- de steeds hoger wordende eisen die aan de ict en organisatie worden gesteld om met zo weinig mogelijk inspanning informatie te verwerken en te benutten.

De huidige lijn van denken over dienstverlening, bedrijfsvoering en ICT geeft de volgende samenhang en complexiteit weer in de volgende thema's:

- KCC 2015: alle dienstverleningskanalen in samenhang ontwikkelen, gebruiken en beheren. Samenwerking met Tytsjerksteradiel is hierbij uitgangspunt.
- De decentralisaties (werken naar vermogen, jeugdzorg bevinden zich op voor de gemeente belangrijke domeinen van maatschappelijke zorg en werk & inkomen, hebben een grote ICT-component en spelen zich af binnen samenwerkingsverbanden van gemeenten, in onderling samenspel met ketenpartners
- Ons Nieuwe Werken
- Midoffice: behoefte aan breed delen van informatie op een slimme manier (meer en beter digitaliseren)
- Zaakgericht werken (volgbaarheid aanvragen en vindbaarheid dossiers)
 - De wijze waarop zaakgericht werken wordt ingericht (van globale tot gedetailleerde procesondersteuning) hangt samen met de taakvolwassenheid van medewerkers

- Bezien of het huidige DMS toereikend is voor het zaakgericht werken. Zonodig het systeem uitfaseren en dus op termijn vervangen voor iets anders
- De strategische opties waar Achtkarspelen mee bezig is, hebben veel raakvlakken met allerlei software-applicaties
- Sandwich-aanpak: een zich organisch ontwikkelende organisatie is gebaat bij een gestructureerde (blauwe) aanpak van ICT-projecten en goede regie op de informatiefunctie
- Er zijn zorgen over het tempo dat nodig is. Ook de kosten spelen een rol. Wat goed genoeg is voor andere gemeenten is goed genoeg voor Achtkarspelen: "beter goed gejat dan slecht bedacht"

Financieel kader

Financieel kader progr. 6	Investering	Inv.jaar	E/S	2013	2014	2015	2016
Besparingen							
Saldo							
Uitzettingen							
Saldo							